

08

DIŞ HABERLER
'Annus horribilis'
dönemi Fed için geride kalacak mı?

Kurucusu / NEZİH DEMİRKENT

EKONOMİ ●● POLİTİKA

DÜNYA

26 Aralık 2022 • Pazartesi

Otomotivde umutlar yeni yıla kaldı

2022 otomotiv sektörü için vasat bir yıl oldu. Ocak-Kasım döneminde sıfır araçlarda üretim geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 5,7, otomobil üretimi yüzde 1,6 artarken, toplam satışlar yüzde 0,1, otomobil satışları yüzde 2,4 azaldı.

Sıfır otomotiv pazarında, yüksek döviz kurunun üretim maliyetlerini artırması nedeniyle arz sıkıntısı yaşanırken, sıfırdaki fiyat artışı dalgası tüketicinin yöneldiği 2. ele de yansıdı. Görece daha canlı bir yıl geçiren 2. elde de pazar büyümesi ilk on bir ay itibarıyla düşük kaldı.

İlk on bir ayda 2. el piyasada otomobil satışları yüzde 4,2 artarak 5 milyon 631 bin 862, toplam araç satışları ise yüzde 6,9 artışla 8 milyon 457 bin 722 adet oldu.

Yılın son ayında başlayan hareketliliğin 2. elde otomobil satışlarının yılın tümünde 6,2-6,3 milyon adede, toplam satışları 9 milyon üzerine taşınması bekleniyor.

MASFED Başkanı Aydın Erkoç, "Sektörün canlanması için kalıcı çözümler gerekiyor" dedi.

Naki BAKIR'ın haberi 4. sayfada

Türkiye 2023'e kritik risklerle giriyor

Tüm dünya gibi Türkiye de risklerin yoğun olduğu yeni bir yıla giriyor. Prof. Dr. Davut Pehlivanlı'nın yönetiminde hazırlanan 2023 Türkiye Risk Raporu'nda ilk 5 risk içinde eşitsizliğin derinleşmesi ve beyin göçü riski dikkat çekiyor

Türkiye belirsizliklerin ve risklerin yoğun olduğu bir yıla girerken, söz konusu riskleri tanımlamanın önemi bu tip sivil ortamlarda daha da fazla oluyor. Prof. Dr. Davut Pehlivanlı yönetiminde hazırlanan 2023 Türkiye Risk Raporu'nda ilk 3 ulusal risk olarak piyasa riski, döviz kuru riski ve eşitsizliğin derinleşme riski gösterildi. Raporun girişinde, "Global dinamikleri ülke özelinde değerlendirdiğimizde Türkiye; Rusya ve Ukrayna savaşında arabu-

lucu, tahıl koridorunun oluşturulması sürecinde lider, enerji krizinin çözümü noktasında bir geçiş noktası. Bu olumsuz faktörlere zıt olarak Rusya kökenli işlemlerden dolayı yaptırım ihtimali, yüksek enflasyonun devamına yönelik beklentiler, yükselen enerji maliyetleri, döviz kuruna yönelik baskı ve uygulamada olan politikalar kaynaklı belirsizliklerin artması 2023 yılı için ciddi tehditler içermektedir" ifadesi kullanıldı. 2023 için en önemli risk olarak öne çıkan

piyasa riski 2021 yılı için hazırlanan raporda 3'üncü risk iken, 2022 için 2'nci sırada yer almıştı. Eşitsizliğin derinleşmesi riski, 2022 risk

2023 için ilk 5 ulusal risk

- 1 Piyasa riski
- 2 Döviz kuru riski
- 3 Eşitsizliğin derinleşme riski
- 4 Bölgesel çatışmalar ve komşularla olası problemler riski
- 5 Beyin göçü ve buna bağlı nitelikli personel problemleri riski

envanterinde 10'uncu sırada yer alırken 2023 risk sıralamasında 2'inci sıraya yükselmesi de dikkat çekti.

Devamı 7. sayfada

GÜNLÜK

2023!

İyi haftalar dileğiyle başlamak isterim. 2022'nin son pazartesi ve bir yılı geride bırakmak üzereyiz. İş günleri hızlı geçti derken, hafta sonları sanki daha da hızlı geçti / gitti. Şu ay olsun, yaz gelsin, okullar açılсын hep kendimize hedefler koyduk. Beklediğimiz ay başları, bir türlü bitmeyen geceler, hızlı geçen yaz tatilleri, ümitlerimiz, geride bıraktıklarımız... Kaçırduğumuz anlar, reddedip pişman olduklarımız...

Geride bırakmakta olduğumuz senede de yeni birçok şey hayatımıza girdi. Neredeyse aylar süren asgari ücret tartışmaları, EYT'nin getirdiği beklentiler, İstiklal Caddesi'nde yitirdiklerimiz, maden ocağındaki kayıplar derken, aktı/geçti gitti zaman... Bazı olaylar ailelerinde ve birçoğumuzda derin yaralar açtı, tarihimize kara lekeler bıraktı. Uzakta kalanlar gene uzaktalar. Sanki 'bana değmedi nasılsa' diye lakaytız. Kim bilir bu kaçınılmaz yeni yılımız birbirimize temenni ile geçen ve daha ne kadar zamanımız var hiç bilmeden!

O zaman kendi muhasebemizi yapalım. Hiçbir şey için geç değil aslında. Önce kendimize dönelim. Yapmak istediklerimiz ve ertelediklerimize artık bir dur diyelim. Bunlara bir sıralama yapıp en baştan ya da en yapılması kolay olandan başlayalım. Telif edelim geçmişte okuyamadığımız, görmediğimiz, gezemediğimiz, ba-

şamadığımız her şeyi... Kendimize yol haritası oluşturalım ve hayatımızda en çok ertelenen neyse gündeme getirelim, yapmak için gayret gösterelim. Tabii ki, öncelikleri var hayatımızın; yapılması şart olanlar, ama küçücük bir zaman ayırmaz mısınız kendinize? Herhalde kimse "Keşke ofisimde biraz daha fazla zaman geçirdiydim" diye hayıflanmıyordur.

Hayat uzun görünür ama çabuk geçer. Kıymetini bilelim. Zaten hepimiz günün akışından bunu anlıyoruz, yetişmeye çalışıyoruz. Bu güzel zamanın sizin için önemi her neyse ona da vakit ayırın. Mutluluk, huzur, işte oralardan geçiyor hayatın anlamı. Önünüzdeki dosyalar ve raporlar bir yere gitmiyor, sizi bekleyen randevular hep orada zaten... Yepyeni bir yıl geliyor şimdi; size yine dertleri, umutlarıyla kucak açmış ve bunları duymamak olası bile değil. Yaklaşan bütçelerin ayak seslerinin her senekinden farklı olacağını sanmayın sakın... Rutin yaşantımızda hepisi var bunların ve hayatımızdan gitmezler. Rutin, yaşadığımız süreçler uzaklaşmaz, hiç merak etmeyin. Siz, yine de içinizde kalan, o ufak da olsa ertelenen ana tutunun ve isteklerinizi hayata geçirmeye mutlaka çalışın. Söz verin kendinize. Seneye bugün farklı bir şey olur belki de... Bunları ajandanıza not edin. Size hatırlatır her şeyi... 2023 sizin yılınız olsun.

Didem DEMİRKENT

EBRD Defacto'ya ortak oldu

Planlanan halka arzına katılma hedefiyle DeFacto ile ilgilenmeye başlayan Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, halka arzın iptal olmasının ardından hızla globalleşen markaya bu kez ortak oldu. Rekabet Kurumu'nun internet sitesinde yer alan duyuruya göre, Kurul, DeFacto Perakende Ticaret AŞ paylarının belli oranının Europe-

an Bank for Reconstruction and Development tarafından devralınması işlemi uygun buldu. EBRD ilk görüşmelerin başladığı dönemde yaptığı açıklamada, "Türkiye en büyük pazarımız. Türkiye yatırımlarımızın toplam hacmi ve portföyümüz içerisindeki payı itibarıyla son derece önemli" değerlendirmesinde bulunmuştu. **Haberi 9. sayfada**

Elektrik-elektronikte 1,4 milyar dolarlık ihracat

Türkiye İhracatçılar Meclisi (TİM) verilerinden derlenen bilgilere göre, geçen yılın kasım ayında 1 milyar 267 milyon dolar olan elektrik-elektronik sektörünün ihracatı, 2022'nin aynı döneminde yüzde 12,6 artışla 1 milyar 428 milyon dolara ulaştı. Sektörün ülkeler bazında ihracat dağılımına bakıldığında, kasımda en fazla ihracat

144,9 milyon dolarla Birleşik Krallık'a yapıldı. Birleşik Krallık'la yüzde 20,3 artış ve 125,5 milyon dolarla Almanya, yüzde 191,2 artış ve 78,3 milyon dolarla Rusya, yüzde 14,5 artış ve 72,8 milyon dolarla Fransa takip etti. Sektör, AB ülkelerine ise bu yılın aynı döneminde yüzde 4,5 artışla bölgeye 565,6 milyon dolarlık ihracat gerçekleştirdi.

BURCU KÖSEM

Asgari maaş artışı derde deva oldu mu?

02

NAZLI SARP

Öncü ve artçı göstergelerle piyasayı anlamak

06

ZEKİ GÜNDÜZ

Finansman gider kısıtlaması konusunda Danıştay sözünü 23 yıl önce söylemişti

07

LEVENT AKBAY

Beklentilerdeki iyileşme henüz yetersiz

10

EPDK OSB'lerde elektrik dağıtım bedellerini belirledi

02

Kabine'de yılın son toplantısı bugün yapılacak

03

Rüzgarda 2023 'yatırım yılı'

07

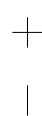
ISSN 1301-9090

9 771301 909002

TURKCELL: Hayata eşit katılımı desteklemeyi sürdüreceğiz

s12

Asgari maaş artışı derde deva oldu mu?

Bir ülke düşünün 86 milyon aşan nüfusa karşılık 34 milyon çalışana olsun, üstelik bu çalışanların önemli bir bölümü de ya asgari ücret düzeyinde ya da ona yakın tutardaki maaşla geçimini sağlasın. Ayrıca dünyada eşi benzeri görülmemiş türden bir küresel ekonomik krizin yaşandığı 2022 yılını da oldukça yüksek bir enflasyonla kapatmaya da günler kalmış olsun bu ülkede... Haliyle asgari ücret artışı toplumun her kesiminde en önemli gündem maddesi haline geliyor...

Asgari maaş konusunda ortaya çıkan görüşler; toplumunun refah seviyesi, ekonomik yapısal ve de ekonomik beklentiler olarak ön plana çıkarıyor.

Refah seviyesi açısından bakıldığında; oldukça yüksek bir enflasyon oranı ile hayatlarını idame ettirmeye çalışan ücretlilerin, gelirden aldıkları payın giderek düştüğünü görüyoruz.

Ara zam açıklamaları, enflasyonun gidişatını gösteriyor

Burada ilk akla gelen 8 bin 506 TL olarak belirlenen maaşın bu kesimlerin derdine deva olup olamayacağı sorusu. Elbette ki bu sorunun cevabı, ya-

Burcu
KÖSEM

yapısalğa çevriliyor. Bunun da adı fiyat rekabeti...

İki taraf da memnun değil

Neden mi? Çünkü ihracatın önemli bölümü orta-düşük teknolojili ürünlere dayanıyor da ondan. Dolayısıyla ortalama 200 dolar civarında asgari maaş ödeyen, yani maliyetleri görece düşük olan Vietnam, Endonezya gibi ülkelerle rekabet eden ihracatçı kesime göre açıklanan yeni asgari maaş, çalışan tarafını memnun edemediği gibi, işveren tarafında da derde deva olamıyor.

Çünkü ihracatçının rekabet edebilmesi için şu aşamada bile devlet desteklerine ihtiyaç duyuluyor ve ekonomideki bu yapısal durum da ne yazık ki asgari ücretin Türkiye'deki seviyesini gelişmiş ülke düzeylerinin çok altında kalmaya zorluyor.

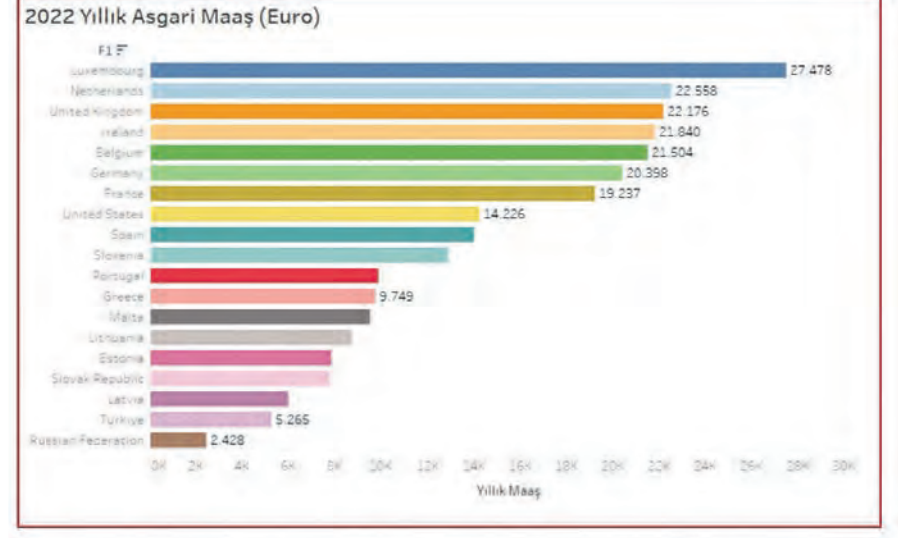
Üçüncü görüş ise, beklentiler kanalı ile ilgiliydi. Buraya hem enflasyon, durgunluk gibi makroekonomik parametreleri hem de beklenen mali düzenlemeleri yerleştirebiliriz.

En bariz mali beklenti, maaşlardan alınan vergi dilimleriyle alakalı idi. Çünkü, vergi dilimleri ücretlilerin tamamını ilgilendiriyor. Özellikle çalı-

ni yapılan bu zam dertlere deva oldu mu kısmı, beklenen enflasyon oranlarıyla ilişkili olarak izah edilebilir. Ama gerekirse ara zam yapılabileceği yönündeki açıklamalar aslında enflasyonun gidişatı konusunda bize bir yön çiziyor. Ne yalan söyleyeyim enflasyon tarafındaki bu gidişat beni endişelendiriyor.

Diğer bir soru ise, bu maaşı bir maliyet olarak üstlenecek kesimler tarafından soruluyor: Ekonomik iklime bakıldığında durgunluk riskinin her geçen gün arttığı, üstüne üstlük girdi maliyet artışlarının da bir türlü hız kesmediği bir süreç içinde böyle bir maaş artışı karşısında çarklar dönmeye devam edebilecek mi?

Bu noktada özellikle üreten kesimin önemli bölümünün de ihracatçı olduğu dikkate alınırsa, gözler ekonomideki

şanın gelir vergisi altında ezilmemesini sağlayacak türden bir düzenleme şart ki; cuma akşamı bir TV programında Hazine ve Maliye Bakanlığı'nın da bu konu hakkında bir çalışma yaptıklarını öğrenmiş bulduk.

Diğer taraftan açıklanan, devlet desteğinin çalışan başına 100TL'dan 250TL'na çıkarılması da olumlu karşılanabilecek bir mali düzenlemedir.

Enflasyon bütçelemeyi zorlaştırıyor

Başka bir beklenti kanalı olan makroekonomik göstergelerden enflasyon ise, bütçelemeyi giderek imkansız hale getirmekte ve aslında yaşanan tüm tartışmaların başat aktörü olarak gündemdeki yerini sağlamlaş-

tırmaktadır.

Genel bir sonuç çıkarmak gerekirse; asgari maaş bir ülkedeki refah seviyesini ekonomik yapıyla ilişkilendiren en önemli faktörlerden biridir. Refahın artışı ise, günümüzde ne kadar ürettiğinden ziyade ne ürettiğine yani niteliğe dayanıyor. Dolayısıyla, daha fazla refaha kavuşmak, daha nitelikli iş gücü ile nitelikli yani katma değerli ve teknolojik ürün üretmekten geçiyor.

Öyleyse yapılması gereken, kısır tartışmalardan uzaklaşılarak, yapısal dönüşümler için hızlıca adım atmak olmalıdır. Ülkem için yeni yıldan beklentim buyünde...

Hepinize umut dolu, güzel bir yıl diliyle...

ENERJİDE ZAMLAR HER YERDE EPDK, 196 OSB'nin elektrik dağıtım bedellerini belirledi

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), Türkiye genelinde faaliyette bulunan 196 OSB için 2023'te uygulanacak elektrik dağıtım bedellerini belirledi. Rakamlar bir önceki yıl ile kıyaslandığında, enerji sektöründe zammın her alanda kendini gösterdiği görüldü. 2022 yılında kWh başına 2.84 liralık Tahmini Tüketim (TT) aralığı belirleyen EPDK, söz konusu rakamı 2023'te ise yüzde 36'lık bir zamla 3.89 TL'ye çıkardı.

Enerji Piyasası Düzenleme Kurumu (EPDK), Türkiye genelinde faaliyette bulunan 196 organize sanayi bölgesi (OSB) için 2023'te uygulanacak elektrik dağıtım bedellerini belirledi. EPDK'nin konuya ilişkin kurul kararları, Resmi Gazete'nin 25 Aralık 2022 tarihli sayısında yayımlandı. Buna göre, farklı illerde faaliyet gösteren 196 OSB için 2023 yılında uygulanacak tüketici, sanayi harici tüketici ve üretici dağıtım bedelleri ile emreamade kapasite bedelleri belirlendi. Tarifeler, söz konusu OSB'lerin onaylı sınırları içindeki katılımcıları için geçerli olacak.

Tarifelerin tamamı zamlandı

Tarifelerin bir önceki yıla göre farkının belirleyen ana unsuru ise zam oranları oluşturdu. Örneğin 2023 yılındaki tahmini tüketim bedellerini 2022'ye göre yüzde 36 artıran EPDK, güç bedeli ve güç aşım bedellerinde de zamma gitti. Elbette zam kararının ardında Rusya-Ukrayna arasında süregelen savaşın etkisi bulunmakla birlikte, enerji giderlerinin sanayicileri ne kadar etkileyeceğini ise önümüzdeki günlerde göreceğiz.

Tarifelerdeki zamlar kalem kalem incelendiğinde; 2022 yılında tüketici için kWh başına 1.61 TL olan ÇT bedeli 2.50 TL'ye, kW başına aylık güç bedeli 331 TL'den 699 TL'ye, 596 TL olan güç aşım bedeli ise 895 liraya çıktı. Ayrıca sanayi harici tüketici-

2022 YILI DAĞITIM BEDELLERİ:

TT (Kr/kWh)	AG (Kr/kWh)	OG (Kr/kWh)	ÇT (Kr/kWh)	GÜÇ BEDELİ (Kr/kW/Ay)	GÜÇ AŞIM BEDELİ (Kr/kW/Ay)
2.8495	0.0000	0.0000	1.6170	331.4850	596.6730
SANAYİ HARİCİ TÜKETİCİLER İÇİN DAĞITIM BEDELİ:					
6.7780	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
ÜRETİCİLER İÇİN DAĞITIM BEDELİ:					
1.6385	0.0000	0.0000	1.2128	196.5640	360.0300
EMREAMADE KAPASİTE BEDELİ (Kr/kW/Ay)					
196.5640					

Kaynak: RESMİ GAZETE

2023 YILI DAĞITIM BEDELLERİ:

TT (Kr/kWh)	AG (Kr/kWh)	OG (Kr/kWh)	ÇT (Kr/kWh)	GÜÇ BEDELİ (Kr/kW/Ay)	GÜÇ AŞIM BEDELİ (Kr/kW/Ay)
3.8990	0.0000	0.0000	2.5000	699.5000	895.0095
SANAYİ HARİCİ TÜKETİCİLER İÇİN DAĞITIM BEDELİ:					
9.2700	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000	0.0000
ÜRETİCİLER İÇİN DAĞITIM BEDELİ:					
2.4578	0.0000	0.0000	1.8193	294.8582	540.0436
EMREAMADE KAPASİTE BEDELİ (Kr/kW/Ay)					
294.8582					

Kaynak: RESMİ GAZETE

ler için dağıtım bedeli ise Tahmini Tüketim (TT) de 6.7 TL'den 9.2 TL'ye çıkarıldı. Söz konusu rakam yüzde 37'lik bir artış oranı anlamına geliyor. EPDK'nın üreticiler için dağıtım bedeli başlığı altında belirlediği fiyat tarifelerini incelediğinde 2022 yılında 1.63 TL olan Tahmini Tüketim aralığının 2023'te 2.45 TL'ye, 1.21 TL olan ÇT aralığının 1.81 TL'ye, 196 TL olan güç bedelinin 294 liraya, 360 lira olan güç aşım bedelinin ise 540 liraya çıktığı görüldü. Ayrıca 2022 yılında 196 liraya bulan emreamade kapasite bedeli de 294 liraya çıkarıldı.

PETROL PİYASASINA İLİŞKİN GELİR PAYLARI DA BELİRLENDİ

Öte yandan EPDK, petrol piyasası faaliyetlerine ilişkin uygulanacak gelir payı bedellerini de belirledi. Buna göre, benzin türleri ve benzin türleri ile harmanlamak üzere temin edilen etanol, motorin ve biyodizel türleri, gazyağı, havacılık yakıtları, yakıt nafta, damıtık denizcilik yakıtları için metreküp başına 15.96 lira olarak belirlendi. Gelir payı bedelleri artık denizcilik yakıtları ve fuel oil için ton başına 16.96 lira oldu. Söz konusu karar bugün itibarıyla yürürlüğe girecek. Ayrıca EPDK, Sıvılaştırılmış Petrol Gazları (LPG) piyasasında 2023 için gelir payı

bedelini ton başına 35.67 lira olarak belirledi. EPDK tarafından Doğal Gaz Dağıtım Sektörü Bağlantı ve Hizmet Bedellerine İlişkin Usul ve Esaslar'da yer verilen bedellerin belirlenmesine ilişkin karar alındı. Bu kapsamda, doğal gaz dağıtım şirketlerinin 2023 yılı için uygulayacağı abone bağlantı bedelinde üst sınır 2 bin 135 lira oldu. İç tesisat işlem bedelleri 889 lira olarak belirlenirken, bağlantı güvence bedelleri yapılan bağlantı tipine bağlı olarak 1199 lira olacak. Karar, 1 Ocak'tan itibaren geçerli olmak üzere yürürlüğe girecek.

DÜNYA
Sayı: 12989
26 Aralık 2022

KURUCUSU
Nezih DEMİRKENT

DÜNYA Eko Basım Yayın Dağıtım
Tic. ve San. A.Ş.
adına İmtiyaz Sahibi
Didem DEMİRKENT

CEO
Burcu KÖSEM

Sorumlu Yazı İşleri Müdürü
Gürhan DEMİRBAŞ

Görsel Yönetmen
Erdal BAYRAKTAR

Dijital Yayınlar Genel Yayın Yönetmeni
Tarkan Temur

Reklam Müdürü
Sait RAVANOĞLU

Satış ve Dağıtım Müdürü
Mustafa DEMİR

Abone Müdürü
Tolga DEMİRBAŞ

Bilgi Teknolojileri Müdürü
Tarık KAYA

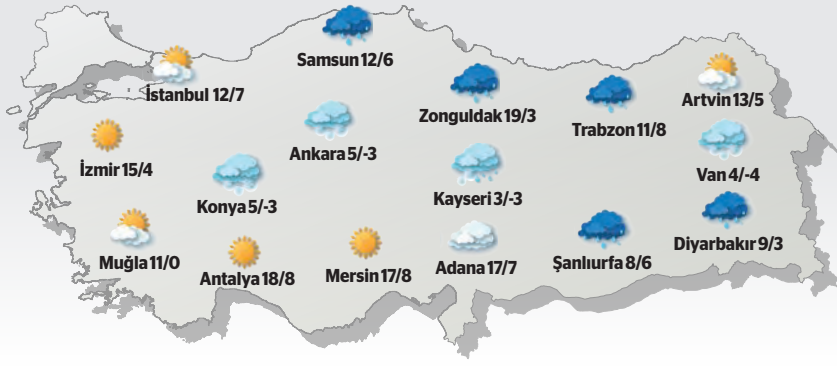
Yayına Hazırlık

DÜNYA
ajans
Online satış sitesi
www.dunyastore.com

Merkez
Eski Büyükdere Cad. No:37 Kat: 4
Maslak İş Merkezi 34485
Sarıyer / İstanbul
Tel: 0(212) 285 10 12/14
Web: www.dunya.com
E-posta: dunya@dunya.com

Baskı
Dünya Eko A.Ş.
Tuna Cad. Alkaya Sok. No: 11
Küçükçekmece - İstanbul
Dağıtım: Turkuvaz Dağıtım A.Ş.

Bursa.....	11/3
Rize.....	11/8
Sinop.....	12/1
Edirne.....	11/8
Bilecik.....	8/3
Çanakkale.....	14/4
Manisa.....	14/0
Kastamonu.....	4/-3
Nevşehir.....	2/-3
Yozgat.....	2/-4
Çorum.....	5/-2
Antakya.....	10/6

Bolu.....	4/-3
Tokat.....	4/-1
Sivas.....	2/-3
Kahramanmaraş.....	9/3
Mardin.....	7/2
Bingöl.....	7/-1
Ağrı.....	3/-6
Gümüşhane.....	4/-2
Giresun.....	10/7
Ordu.....	11/7
Isparta.....	7/-3
Gaziantep.....	5/2

NAMAZ VAKİTLERİ

	İMSAK	GÜNEŞ	ÖĞLE	İKİNDİ	AKŞAM	YATSI
İstanbul	06:48	08:21	13:09	15:28	17:48	19:15
Ankara	06:31	08:02	12:54	15:16	17:36	19:01
İzmir	06:52	08:20	13:17	15:43	18:04	19:26
Bursa	06:47	08:18	13:09	15:30	17:51	19:16
Trabzon	06:05	07:38	12:27	14:45	17:05	18:32
Antalya	06:35	08:01	13:03	15:33	17:54	19:15
Gaziantep	06:09	07:35	12:36	15:06	17:26	18:48

Kabine, yılın son toplantısını bugün gerçekleştirecek

Cumhurbaşkanlığı Kabinesi, bugün Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan başkanlığında 2022 yılının son toplantısını yapacak.

Cumhurbaşkanlığı Külliyesi'nde yapılacak 2022 yılının 24'üncü ve son kabine toplantısında masada yoğun bir gündem olacak. Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Vedat Bilgin, sigorta başlangıcı 8 Eylül 1999 ve öncesi olan çalışanları ilgilendiren emeklilikte yaşa takılanlarla (EYT) ilgili düzenlemeye ilişkin çalışma hakkında sunum yapacak. Toplantıda, kısa süre içinde Meclise sunulması planlanan düzenlemenin detaylarına ilişkin ayrıntılı değerlendirme yapılacak.

Karadeniz'de keşfedilen doğal gazın

milli sisteme bağlanması yönünde yürütülen çalışmalarda geline aşama da Cumhurbaşkanlığı Kabinesi'nin gündeminde olacak.

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez, Karadeniz gazıyla ilgili gelişmeleri kabinede anlatacak.

Erzurum'da önceki gün yaptığı açıklamada "Pazartesi günü bu konuda yeni müjdeleri milletimizle paylaşacağız" diyen Erdoğan'ın kabine sonrası

millile sesleniş konuşmasında alınan kararları kamuoyuyla paylaşması bekleniyor.

Cumhurbaşkanlığı Kabine Toplantısı'nda ayrıca 2022 yılına ilişkin genel değerlendirmenin yanı sıra yeni yılda başta ekonomi, dış politika ve terörle mücadele olmak üzere birçok alanda yapılacak çalışmalar ve Meclis'te bunlara ilişkin atılacak adımların ele alınması bekleniyor.

Tahıl koridorunda 15 milyon ton yük taşındı

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, 1 Ağustos-25 Aralık arasında 585 geminin Ukrayna'nın Odesa, Chornomorsk ve Yuzhne şehirlerindeki limanlardan yüklü olarak hareket ettiğini belirterek, "Toplam taşınan yük miktarı 15 milyon 80 bin tonu aştı" ifadesini kullandı.

Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Adil Karaismailoğlu, "tahıl koridoru"nda taşınan yük miktarıyla ilgili yazılı açıklama yaptı.

Ukrayna ve Rusya arasında yaşanan savaş sonrasında tahıl krizinin yaşandığını hatırlatan Karaismailoğlu, dünyanın en önemli tahıl merkezlerinden olan Ukrayna'dan tahıl sevkiyatının durduğuna dikkati çekti.

13 farklı ürün taşındı

Bu gelişme sonrasında Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan liderliğinde bugün bir diplomasi trafiği yürütüldüğünü ve bunun sonucunda yeniden tahıl sevkiyatının başladığını belirten Karaismailoğlu, şu bilgileri paylaştı: "1 Ağustos-25 Aralık'ta toplam 585 gemi Ukrayna'nın Odesa, Chornomorsk ve Yuzhne şehirlerindeki limanlardan yüklü olarak hareket etti. Toplam taşınan yük miktarı 15 milyon 80 bin tonu aştı. Gemilerle arpa, buğday, soya, ayçiçeği küspesi, buğday kepeği, bezelye, ayçiçeği çekirdeği, işlen-

miş karışık gıda, şeker pancarı, ayçiçek yağı, kanola tohumu, mısır ve soya yağı olmak üzere 13 farklı çeşit yük taşındı."

Taşınan yükün %15'i Türkiye'ye geldi

Karaismailoğlu, 585 geminin 200'ünün Türk bayraklı, sahipli veya işletenli olduğunu bildirerek, 585 geminin 171'inin yüklerini Türkiye limanlarına getirdiğini belirtti.

Ülke limanlarına gelen gemilerin taşıdığı toplam yükün ise 2 milyon 247 bin 564 ton olduğunu ifade eden Karaismailoğlu, şunları kaydetti: "Toplam yükün yüzde 15'i ülkemize geldi. Yüklerin yüzde 12'si Afrika'ya, yüzde 29'u Asya'ya, yüzde 44'ü Avrupa'ya taşındı. En fazla yük 2 milyon 891 bin 117 ton ile İspanya'ya taşındı. İspanya'yı, 2 milyon 247 bin 564 ton ile Türkiye, 2 milyon 162 bin 210 ton ile Çin takip etti."

ÇKS başvuruları 31 Aralık'ta sona erecek

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından yapılan düzenlemelerle e-Devlet üzerinden ücretsiz yapılabilen gelecek yıla ilişkin Çiftçi Kayıt Sistemi (ÇKS) başvuruları 31 Aralık 2022'de son bulacak.

1 Ekim 2022'den bu yana e-Devlet Kapısı üzerinden ÇKS başvuruları alınırken ortalama 2 gün süren işlem 2 dakikada yapılabilir duruma geldi. Çiftçiler tarafından e-Devlet üzerinden yaklaşık 2,3 milyon ÇKS belgesi alındı.

2023 üretim yılı ÇKS başvuruları 1 Eylül 2022 tarihinde başladı ve 31 Aralık 2022 tarihinde son bulacak. Çiftçiler 2023 üretim yılına ait ÇKS başvurularını e-Devlet üzerinden ve il/ilçe müdürlüklerine giderek yapabiliyor. Çiftçilerin, tarımsal desteklemelerden yararlanma konusunda mağduriyet yaşamamaları için 31 Aralık 2022'ye kadar başvurularını yapmaları gerekiyor.

ÇKS başvuruları nasıl yapılıyor?

- e-Devlet Kapısı'ndaki arama kısmına "ÇKS" yazıp, daha sonra "ÇKS Kayıt Yenileme Başvurusu" hizmeti seçilecek.
- Aydınlatma metnini okuduktan sonra "Onaylıyorum" kutusunu işaretleyecek.
- "Devam Et" butonuna tıklanmasıyla çiftçinin ÇKS sistemindeki kayıtlı bilgileri görüntülenecek. Çiftçi, iletişim bilgilerini bu sayfadan güncelleyecek.
- Kayıtlı arazilerini görüntüleyen çiftçi, ürün bilgilerini "Ürün Bilgisi Değiştir" butonunu kullanarak yenileyebilecek.
- Son ekranda başvuruya ait tüm bilgilerini görüntüleyen çiftçi, "İlk Destek Ödemesi"nden mahsup edilecek başvuru ücretini görüntüleyerek onaylayacak ve böylece başvurusu tamamlanmış olacak.

"Asgari ücret içimize sinmedi"

Türk-İş Genel Sekreteri ve Türk Metal Sendikası Genel Başkanı Pevrul Kavlak, "Açıklanan asgari ücret rakamı bizim içimize sinmedi. Biz de işçi sınıfına, asgari ücretlilere, umutlarını bize bağlamış, alın terini bize emanet etmiş milyonların omuzumuza yüklediği sorumluluğa uyararak o masadan kalktık" dedi.

Kavlak, sendikasının Eskişehir Şubesi Olağan Genel Kurulu'nda yaptığı konuşmada, bu yıl komisyonda müzakereleri Türk-İş

adına kendisinin yürüttüğünü belirterek "O masada hepimizin canını yakan, bizi camımızdan bezdiren vergi oranları ile ilgili değişiklik de talep ettik. Bugün Türkiye'de ücretli çalışanlar üzerinde ağır vergi yükü var. Yılın başında aldığımız net ücret, vergi kesintileri nedeni ile ilerleyen aylarda giderek azalıyor. Bugün bu vergi sistemi ile artık biz azalan gelirliyiz. Adil bir vergi düzeni gelene kadar her kapıyı çalacağız, ilgili herkese gi-deceğiz" diye konuştu.

GELENEKSEL VE DİJİTAL MEDYA TEK BİR TIKLA PARMAĞINIZIN UCUNDA!

Ajans Press, markanız hakkında tüm mecralarda yer alan haberleri **yapay zekâ** modülleri ile takip ederek her sabah size toplu haber sunumu yapıyor.

AJANS PRESS
medyadaki gözünüz

444 7 212
info@ajanspress.com.tr

AjansPressMT AjansPress.Turkey

2. El Piyasa Satışlarının aylara göre seyri (Adet)

	2021 yılı			2022 yılı			Değişim (%)		
	TOPLAM	Otomobil	Diğer	TOPLAM	Otomobil	Diğer	TOPLAM	Otomobil	Diğer
Ocak	462.753	295.756	166.997	467.240	303.354	163.886	1,0	2,6	-1,9
Şubat	497.153	316.722	180.431	571.505	372.156	199.349	15,0	17,5	10,5
Mart	690.994	451.956	239.038	762.321	503.040	259.281	10,3	11,3	8,5
Nisan	610.094	405.351	204.743	888.543	605.162	283.381	45,6	49,3	38,4
Mayıs	457.001	302.320	154.681	969.308	673.167	296.141	112,1	122,7	91,5
Haziran	842.050	575.336	266.714	1.030.671	710.088	320.583	22,4	23,4	20,2
Temmuz	666.610	465.721	200.889	647.472	429.378	218.094	-2,9	-7,8	8,6
Ağustos	799.556	549.004	250.552	748.879	478.053	270.826	-6,3	-12,9	8,1
Eylül	863.167	596.395	266.772	740.861	476.502	264.359	-14,2	-20,1	-0,9
Ekim	884.090	631.072	253.018	762.921	500.691	262.230	-13,7	-20,7	3,6
Kasım	1.135.228	813.548	321.680	868.001	580.271	287.730	-23,5	-28,7	-10,6
Aralık	906.917	611.862	295.055						

2. El Piyasada satışlar (Ocak-Kasım)

	ONBİR AYLIK DÖNEMLER		DEĞİŞİM	
	2021	2022	Adet	%
Otomobil	5.403.181	5.631.862	228.681	4,2
Minibüs	162.476	161.229	-1.247	-0,8
Ötobüs	45.410	45.253	-157	-0,3
Kamyonet	1.304.299	1.384.879	80.580	6,2
Kamyon	189.374	199.111	9.737	5,1
Motosiklet	512.201	712.062	199.861	39,0
Özel amaçlı	13.516	15.354	1.838	13,6
Traktör	278.239	307.972	29.733	10,7
TOPLAM	7.908.696	8.457.722	549.026	6,9

Kaynak: TÜİK

Otomotivde umutlar 2023'e kaldı

Otomotiv sektörü 2022'de, yüksek döviz kurunun ithal girdi ve dolayısıyla üretim maliyetlerini artırması ve yüksek vergilerle artan fiyatlara karşın iç ve dış talepte daralmanın da etkisiyle üretimin baskılandığı, iç pazarın daraldığı, ihracatın yavaşladığı, özellikle otomobilde iç satışlar ve ihracatın gerilediği vasat bir yıl yaşadı. Sektörde umutlar, TOGG'un da devreye gireceği 2023'e kaldı.

Naki BAKIR

Baştarafı 1. sayfada

Pandemi etkileri giderek ortadan kalkarken, özellikle Avrupa ülkelerinde yaşanan resesyon, küresel anlaşmazlıklar, Rusya-Ukrayna savaşının yansımaları ve iç piyasada düşen alım gücü, finansman güçlükleri gibi faktörler, sektörün performansındaki gerilemede etkili oldu. Türk otomotiv sektöründe, özellikle lokomotif ürün olan otomobilde üretim ve ihracat açısından kötü bir yıl geçiren hem üretim hem ihracatta ticari araçlar ve otomotiv yan sanayi görece daha iyi bir performans sergiledi.

Üretim hızı

Otomotiv Sanayii Derneği'nin (OSD) verilerine göre 2022 yılı Ocak-Kasım döneminde otomotiv sektöründe toplam üretim, geçen yılın eş dönemine kıyasla yüzde 5,7, bunun içinde otomobil üretimi ise yüzde 1,6 arttı. Bu dönemde, toplam üretim 1 milyon 210 bin 331 adet, otomobil üretimi ise 717 bin 368 adet düzeyinde gerçekleşti. Ticari araç grubunda ise Ocak-Kasım döneminde üretim yüzde 13 arttı. Ağır ticari araç grubunda yüzde 25 ve hafif ticari

arı araç grubunda yüzde 11 üretim artışı kaydedildi.

2022 yılı Ocak-Kasım döneminde toplam pazar geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 0,1 küçülerek 705 bin 183 adet düzeyinde gerçekleşti. Bu dönemde sıfır otomobil satışları ise yüzde 2,4 azaldı ve 505 bin 886 adete kaldı.

Bu arada Ocak-Kasım döneminde otomobil pazarında ithal otomobillerin payı yüzde 62 olarak gerçekleşti. Başka deyişle satılan her 100 sıfır otomobilden 62'sinin ithal olduğu belirlendi.

2021 yılı Ocak-Kasım dönemine göre ticari araç pazarı ise yüzde 6 büyüdü. On bir aylık dönemlere göre ağır ticari araç pazarı yüzde 19, hafif ticari araç pazarı yüzde 3 büyümeye kaydetti.

Otomobil ihracatı yüzde 4,6 azaldı

Ocak-Kasım döneminde geçen yılın aynı dönemine göre, toplam otomotiv ihracatı adet bazında yüzde 5, bu kapsamda otomobil ihracatı ise sadece yüzde 0,4 arttı. Bu dönemde toplam ihracat 876 bin 187 adet, otomobil ihracatı ise 509 bin 364 adet düzeyinde gerçekleşti.

On bir aylık verilere göre Türkiye ekonomisinin lokomotif sektörlerinden otomotiv, tutar bazında ihracatta ise 16 yıldır

aralıksız sürdürdüğü liderliği bu yıl kimya sektörüne kaptırdı. Geçen yılın aynı dönemine göre, yan sanayi de dahil toplam otomotiv ihracatı dolar bazında yüzde 5,3 artışla 28 milyar 334,7 milyon dolar oldu. Bunun içinde; otomobil vd. araçlardan oluşan "ana sanayi" ihracatı yüzde 3 artışla 16 milyar 609,6 milyon; lastik, emniyet camı, motor, akümülatör vd. aksam ve parçalardan oluşan yan sanayi ihracatı ise yüzde 8,8 artışla 11 milyar 749 milyon dolar olarak gerçekleşti.

On bir aylık dönemde ana sanayi ürünleri içinde otomobil ihracatı geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 4,6 düşüşle 7 milyar 976,1 milyon dolara gerilerken, diğer araçlarda ihracat yüzde 11,3 artarak 8 milyar 609,6 milyon dolara ulaştı.

Sıfır otomotiv pazarı; yüksek döviz kurunun üretim maliyetlerini artırması, yüksek vergilerin satış fiyatlarının yükselmesi, bu iki faktörün de etkisiyle ürün arzında yaşanan daralma nedeniyle küçülürken, fiyat artışı dalgası tüketicinin yöneldiği ikinci ele de yansıdı. Sıfır araçta arzın talebi karşılamaması ikinci elde de fiyatların yükselmesine neden olurken, yüksek kredi faizleri ve vadelerin kısalığı nedeniyle finansmana erişim güçlükleri de

ikinci el piyasaya olumsuz yansıdı.

Kamuoyunda oluşan sıfır araçlarda ÖTV indirimi beklentisi de ikinci el piyasasının potansiyel alıcılarında bekleme eğilimini güçlendirdi. Kasım ayında yapılan "matrah indirimi" düzenlemesi ile sıfır araçlarda yaşanan kısmi fiyat düşüşleri de devam eden arz sıkıntısı nedeniyle sıfır araç piyasasının umulan düzeyde canlanmadı. Sonrasında ikinci ele yönelik yeniden ivme kazanırken, bu piyasada da fiyatlarda yeni bir yükseliş dalgası yaşandı.

Tüm bu faktörlerin etkisiyle ikinci el araç piyasası yıl boyunca genel olarak sifıra göre daha canlı bir yıl geçirdi. Ancak yükselen fiyatlar nedeniyle, ikinci ele pazar büyümesi taleple orantılı gerçekleşmedi. Özellikle otomobilde satışlar geçen yılın çok az üzerinde gerçekleşti.

TÜİK'in noter devirleri üzerinden derlediği istatistik verileri göre Ocak-Kasım döneminde ikinci el piyasada otomobil satışları geçen yılın eş dönemine göre yüzde 4,2 artarak 5 milyon 631 bin 862, toplam araç satışları ise yüzde 6,9 artışla 8 milyon 457 bin 722 adet oldu.

On bir aylık dönemlere göre satışlar minibüste yüzde 0,8, otobüste yüzde 0,3 gerilerken, Pazar

payı düşük araçlardan motosiklette yüzde 39, özel amaçlı taşıtlarda yüzde 13,6, traktörde yüzde 10,7 kamyonette yüzde 6,2, kamyonunda yüzde 5,1 artış gösterdi.

Yazdan bu yana daralma

İkinci el piyasadaki satışların seyrine bakıldığında; yılın ikinci çeyreğinde kaydedilen yüksek oranlı artışlarından ardından, temmuz ayından bu yana daralan bir piyasa tablosu göze çarpıyor. Otomobil satışlarının geçen yılın aynı aylarına göre Temmuz'da 7,8, Ağustos'ta yüzde 12,9, Eylül'de yüzde 20,7 ve Kasım'da yüzde 28,7 azaldığı dikkati çekiyor.

2. elde yıl sonu bereketi

İlk on bir aydaki performansın aksine, 2022 yılının son günlerinde ikinci el otomobil piyasasında görece canlanma gözleniyor. Sıfır araçlarda ÖTV matrah indiriminin yarattığı ucuzlamanın tatmin etmemesi ve sifırda devam eden arz sıkıntısı bunda etkili. Satıcılar, özellikle Ekim, Kasım dönemindeki durgunluğun 2022 yılının sonuna yaklaşırken yerini yoğun bir talebe bıraktığını, satışlarda kayda değer bir canlanma olduğunu belirtiyor. Yeni model sıfır araçların fiyatlarında yükselme beklentisinin de ikinci ele talebi artırdığı düşünüyor.

Yılın son ayındaki bu canlanmanın satışlara yansımalarıyla, yılın tümünde ikinci elde toplam satışların otomobilde 6,2-6,3 milyon adete ulaşabileceği, toplam

Aydın Erkoç

satışların da 9 milyonu aşacağı belirtiliyor.

Motorlu Araç Satıcıları Federasyonu (MASFED) Genel Başkanı Aydın Erkoç, DÜNYA'ya yaptığı açıklamada, sıfır araçta üretim maliyetleri, vergileme ve ürün arzı bağlamındaki sorunlar çözülmediği sürece ikinci elde de fiyatların yükselmeye devam edeceğini belirterek, "Sektörün canlanması için daha kalıcı çözümler gerekiyor" dedi.

Bu arada tüketicinin alım gücünün düşmesinin etkisine de işaret eden Erkoç, bunun yanı sıra finansmana erişimde yaşanan sıkıntıların da piyasayı olumsuz etkilediğini belirtti. Erkoç, taşıt kredilerinde faiz oranlarının çok yüksek, vadenin ise çok kısa olduğuna işaret ederek, "Vatandaşlar araç satın alıp ihtiyaçlarını karşılamak istiyorlar ancak bankalardan kredi alırken sorun yaşıyorlar. Sıfır araç tedariki de her geçen gün zorlaşırken sektörü canlandırmak için daha kalıcı çözümler gerekiyor. Banka faiz oranlarının düşürülmesi ve vade sayılarının artırılması piyasalara olumlu yansıtacaktır" dedi.

Aydın Erkoç, kasko fiyatlarında da fahiş artışlar olduğunu ifade ederek, araç değerindeki artışların yanı sıra yedek parça fiyatları ve sigorta şirketlerinin hasar maliyetlerinin artmasıyla, kasko fiyatlarında son bir yılda yüzde 250'ye varan oranlarda artışa yol açtığını belirtti.

Elektrikli otomobil satışları 6 bini aştı

Türkiye'de elektrikli otomobil pazarının gelişmeye başlaması global markaların yönünü Türkiye'ye çevirdi. Hibrit otomobil satışları 51 bin 504 adet olurken, oto gazlı otomobil satışları 7 bin 594 adet ve Elektrikli otomobil satışları da 6 bin 214 adet oldu. Tesla da Türkiye'deki merkezi için iş ilanları yayınladı.

Birçok marka, daha önce duyurusunu yaptığı iddialı modellerini yıl içinde Türkiye pazarında da satışa sunmaya devam ediyor. Mercedes, BMW ve Audi gibi Alman otomotiv markalarının Türkiye pazarında birçok elektrikli modeli bulunuyor. Bunların yanı sıra PSA Grubu da Mokka, Corsa ve 308'in elektrikli versiyonlarını Türkiye'de satışa çıkardı. Hyundai

ise Kona ile başlayan elektrikli yolculuğuna, IONIQ 5 modeliyle devam etti.

Ayrıca, Çinli firmalar da Türkiye pazarına ilgi göstermeyi sürdürüyor. Skywell markasının yanı sıra Türkiye'ye geri dönen Chery'nin de elektrikli modellerinin Türkiye yollarında olması bekleniyor.

Togg'un da Mart 2023'te pazara girmesi bekleniyor.

Tesla Türkiye'de eleman alımına başladı

Dünya genelinde en çok bilinen elektrikli otomobil markası olan Tesla da Türkiye'ye açılıyor. Türkiye atacağı kurduğu süper hızlı şarj istasyonlarıyla başlayan Tesla, şimdi de Türkiye merkezi için eleman alım ilanı verdi. Şirketin resmi internet sitesindeki bilgilere göre, ilk servis merkezi İstanbul Beşiktaş'ta açılacak. Buradaki merkeze "mobil servis teknisyenleri, otomotiv mekanikçileri/teknisyenleri, servis danışmanı, parça danışmanı, otomotiv süpervizörü, Tesla danışmanı ve supercharger (süper şarj) iş geliştirme lideri" pozisyonlarında personel aranıyor.

arслан alüminyum a.ş.

www.arslanaluminyum.com

Nazlı SARP

Öncü ve artçı göstergelerle piyasayı anlamak

ABD borsalarındaki kayıpların 2008 küresel finans krizinden bu yana en fazla olduğu, ezber bozan bir yılı geride bırakmaya çok az kaldı.

2022 yılı ilk küresel enerji krizinin yaşandığı yıl olarak karşımıza çıktı. İki önemli siyah kuğunun (biri pandemi diğeri ise Rusya-Ukrayna savaşı) etkileri enerji krizinin 70'li yıllardan çok daha etkili yaşanmasını beraberinde getirdi. Arz kaynaklı enflasyon, enflasyon beklentilerinin artışı ile talep yönlü hale de geldi. Bunun sonucu olarak küresel merkez bankalarının başlayan daralma adımları faizi ön plana çıkardı.

Bu esnada küresel faiz ile Türkiye faizi arasındaki bağlantı koparak, bunun yerine iç düzenlemeler ön plana çıkmış oldu. Bankaların kredi-mevduat faizinde zaman zaman terse dönüşü ile Eurobond ve tahvil getirilerinin eşitlenmesi gibi göstergeler bu açıdan ele alınabilir. Karşımıza çıkan bu tablonun nedenlerini özetlemek gerekirse...

Artçı gösterge faiz oldu

Faiz, 2022'nin en önemli parametresi olarak ekonomi ve piyasaları dizayn etti! Küresel tarafta artan faiz, varlık fiyatlarını baskımlarken, Türkiye'nin genişlemeci para politikası ve eşleştiğindeki makro ihtiyati önlemler borsaya kazandırdı. Bu yıl dolar bazında kazanç yüzde 100'ü aştı...

2023'de piyasaları etkileyen dinamikler neler olacak?

Küresel açıdan bakıldığında 2023'de de politika faizi yani Fed ön planda olacak. Ancak resesyon konusu küresel merkez bankalarının elini iyice zora sokacak gibi gözüküyor.

Küresel olarak öncü göstergeler ne söylüyor?

Grafikte de görüldüğü gibi G. Afrika dışında tüm veriler 100'ün altında. Bu da ekonomik faaliyette genel bir yavaşlamanın ayak izleri olarak algılanabilir. Çin dahil pek çok bölge ve ülke geçtiğimiz sene yakalamış olduğu ekonomik aktivite ivmesinden oldukça uzaklaşmış gözüküyor. Üstelik enflasyonun yönü de sadece merkez bankalarının mücadeleleri ile ekonomiyi krize sokmadan çözülecek gibi durmuyor. 2021'de nasıl enflasyon geçici olarak kabul edilip büyük bir hataya düşüldü ise 2022'nin resesyonu için de aynı şeyi söyleyebiliriz.

Türkiye'deki duruma bakıldığında ise daha farklı dinamiklerin ön planda olduğu söylenebilir: Piyasalar açısından en önemli belirleyici faizden ziyade makro ihtiyati tedbirler ve seçimlere kadar da belirleyici olmaya devam edecek.

Bu etkilere göre yorumlayacak olursam; 2023'ün ilk yarısında borsada yükseliş trendi devam edecek. Ancak 2023'de sektörel bazda ayrışma yaşanacağını düşünüyorum. Sınırdaki karbon vergisi Ekim 2023'ten itibaren uygulanacak olsa da enerji yoğun sektörlerde negatif ayrışmaya neden olabilir. Borsadaki firmaların sürdürülebilirlik katsayısının düşük olması da bu açıdan dezavantaj.

Borsada dikkat çeken sektörler

Yılın ilk çeyreğinde konut projeleri nedeniyle gayrimenkul yatırım ortaklıkları ön plana çıkabilir. Avrupa'daki durgunluğun şiddeti ihracatçı firmaların karlılıkları açısından belirleyici olacak.

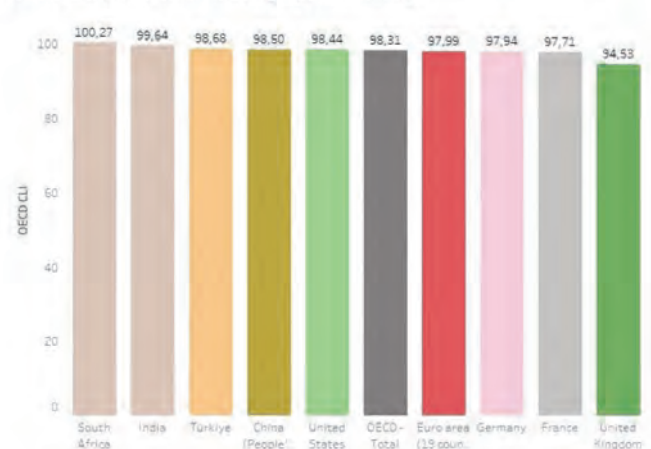
Bankalar aktiflerinde taşıdıkları menkul kıymetler ve yurt dışı fonlamada artan riskler nedeniyle bir miktar zorda gözükse de yine de sağlam yapıları ve içerdeki düşük faizden nimetlerinden yararlanarak yüksek kâr elde etmeye devam edecek.

2023'ün ilk yarısında ayrışan ancak artış trendinde bir borsa görmemizin başlıca nedeni yüksek enflasyona karşı alternatifsizlik gibi gözükse de güçlü şirketlerimizin varlığı yadsınamaz. Yabancı payının düşük olmasının tek açıklanabilir yanı ise seçimlerin yarattığı belirsizlik.

Seçimlerden sonra oluşacak para politikasının yönü ile ilgili farklı görüşler olsa da ben sadece iki senaryo olduğunu düşünüyorum. İktidar değişimi halinde tersi yönde bir para politikasının uygulanması durumunda borsadaki yerli yabancı dengesinde farklılıklar oluşabilir. Yabancı girişi beklentisi geçmişte olduğu gibi sıcak paranın borsaya yön vermesini beraberinde getirebilir.

Mevcut hükümetin devam etmesi halinde ise politikada bir değişiklik olmayacağını düşünüyorum zira bu politikanın yapısı nedeniyle seçim ekonomisi olduğunu söylemek zor ancak küresel değişimlerin ikinci yarıdaki politikanın şiddetini konusunda belirleyici olacağı da söylenebilir.

OECD Kompozit Öncü Göstergesi (Kasım 2022)

Kredi kullanarak yatırım yapmayın

Merkez Kayıt Kuruluşu (MKK) Genel Müdürü Dr. Ekrem Arıkan, bu yıl 1 milyon 200 bin yeni yatırımcının giriş yaptığı Borsa İstanbul'da 3 milyon 580 bin kişinin doğrudan yatırım yaptığını söyledi. Arıkan, "Yeni yatırımcının gözü kara bir şekilde evini satarak veya kredi kullanarak borsada yatırım yapması sağlıklı. Büyük mağduriyet yaşayan yatırımcılar var" dedi.

Yılbaşından itibaren Borsa İstanbul'a gelen yatırımcı sayısı 3,5 milyonu aşarken, portföy büyüklükleri ciddi oranda arttı. Merkezi Kayıt Kuruluşu (MKK) Genel Müdürü Dr. Ekrem Arıkan, yeni yatırımcıların portföy büyüklüğü bakımından incelendiğinde, ortalama değerlerin oldukça sağlıklı ilerlediğine işaret ederek, yeni yatırımcının portföy büyüklüğünün ortalama eski yatırımcılara oranla daha düşük kalmasının gayet normal olduğunu belirtti. Yeni yatırımcının gözü kara bir şekilde evini satarak veya kredi kullanarak borsada yatırım yapmasının sağlıklı olduğunu vurgulayan Arıkan, "Geçmişte yaşanmış böyle kötü tecrübeler var. Borsanın yükseldiği zamanlarda sağından solundan duyduğu haberlerle borsaya girip büyük mağduriyetler yaşayan yatırımcılar olabiliyor. Sağlıklı olan daha mütevazı büyüklüklerle finansal yatırımlarla girmek ki, bu bizim analizlerimiz çerçevesinde gayet güzel görünüyor." dedi

"Gençler Borsa'ya gelsin"

Ekrem Arıkan, yeni gelen yatırımcılar arasında 20 ila 29 yaş aralığında bulunan 242 bin yatırımcı olduğuna işaret ederek, gençlerin manipülatif piyasalardansa halka arzlarla zenginleşen Borsa İstanbul'da işlem yapmalarını daha sağlıklı bulduklarını söyledi. Halka açık şirket sayısının 500'ü geçtiğini bildiren Arıkan, şu değerlendirmelerde bulundu: "Hem halka açık şirketlerin sayısı hem de bunlara ortak olan yatırımcı sayısı gittikçe artıyor. Yani özellikle bizim çok üstünde durduğumuz bir husus var. Bir hisse senedi almak demek, şirkete ortak olmaktır. Bu ortaklık kültürünü, bizim tarihimizde, geçmişimizde olan bu kültürü tekrar canlandırmamız, geliştirmemiz gerekiyor. Her zaman söylüyoruz; borsada oynamaz, borsada bir şirkete ortak olunur, yatırım yapılır. Bu sayıların da bu şekilde artarak ilerlemesi bize bu anlamda çok bü-

yük memnuniyet veriyor."

Portföy büyüklükleri iki katına çıktı

Yılın başlarında yeni yatırımcıların ortalama portföy büyüklüğünün 50 bin lira olduğunu aktaran Arıkan, şu değerlendirmelerde bulundu: "Geldiğimiz noktada ekim, kasım, aralıkta ortalama yeni yatırımcılar için söylüyorum; portföy büyüklükleri 100 binin üzerine çıkmış görünüyor. Bu ne demek? Yani yılbaşında girip de hala portföyünü saklayan veya Eylül, ekim, kasım aylarında gelenlerin ortalama toplam portföy büyüklükleri 100 binleri aşmış. Demek ki yılbaşında gelenler de bir şekilde 50 bin lira ile geldiyseniz artık hisselerdeki artışlarla beraber 100 binin üzerine gelmiş. Yeni gelenler de ortalama 100 bin gibi bir portföy büyüklüğüyle yatırımını yapmış. Bu gayet sağlıklı bir şey."

Ekrem Arıkan, halka arzların yeni yatırımcılar için cazibe oluşturduğunu, büyük ölçekli halka arzın olduğu bir günde yatırımcı sayısının önemli oranda artabildiğini söyledi. Arıkan, bu platformların yatırımcıların finansal okuryazarlığının artırmasına önemli katkıda bulunacağını düşündüklerini kaydetti. Daha önce kağıt üzerine basılarak kayıt edilen hisse senetleri başta olmak

Yeni yatırımcının ortalama portföyü 100 bin lira

Ekrem Arıkan, yılbaşından bu yana borsa ile tanışan 1 milyon 200 bin yatırımcının ortalama portföy büyüklüğünün 100 bin lira civarında olduğunu söyledi. Yatırımcı ilgisinin hala hızla artarak devam ettiğini aktaran Arıkan, "Yılbaşından bu yana 1 milyon 200 bini aşan bir yatırımcı ilgisini aldı. Bugünlerde ise 3 milyon 580 bin hisse senedi piyasasına doğrudan yatırım yapan yatırımcı var. 1 milyon 207 bin yatırımcının 179 bini aralıkta gelmiş ki bu da çok önemli bir sayı." dedi. Yeni yatırımcı ilgisini "risk iştahı artan yatırımcılar" ve bir de "ilk defa yatırım hesabı açarak hisse senedi alımına başlayan yatırımcılar" olarak ikiye ayırdıklarını belirten Arıkan, "Bu iki gruba ayrı ayrı bakacak olursak, 755 bin yatırımcı risk iştahı artarak fon ve tahvil gibi yatırımların yanında doğrudan hisse senedi almaya başlamış. 451 bin kişi ise bu yıl yatırım hesabı açarak hisse senedi almış" diye konuştu.

Kadın yatırımcı sayısı artıyor

MKK Genel Müdürü Dr. Arıkan, kadın yatırımcıların da ilgisinin arttığını gördüklerini ifade ederek, "Sermaye piyasalarında hesap açarak hisse senedi almış yatırımcıların oranlarına baktığımız zaman bunun yüzde 35'i kadın, yüzde 65'i erkek. Bu oranı sevindirici buluyorum. Çünkü daha önce bu oran yüzde 30'a yüzde 70 gibiydi" dedi.

üzere birçok varlığın artık MKK tarafından kayıt alındığını bildiren Arıkan, 2005'ten bu yana Türkiye'de organize işletilen tüm piyasalara kaydı saklama hizmeti verecek potansiyellerinin bulunduğunu belirtti.

Öz Finans-İş kamu bankası çalışanlarına promosyon istedi

Öz Finans-İş Sendikası Genel Başkanı Ahmet Eroğlu, kamu bankası çalışanları için maaş promosyonu talebinde bulunarak, "Mum artık dibine de ışık vermeli" dedi. Eroğlu, Öz Finans-İş'in yaklaşık 45 bin üyesiyle Ziraat, Ziraat Katılım ve Halkbank bankalarında örgütlü olduğunu anımsattı. Eroğlu, "Birçok kurum çalışanın 30 ila 40 bin lira arasında banka promosyonu aldığı bu dönemde, kamu bankası çalışanları bu haktan mahrum kalıyor. Yaklaşık 60 bin kamu bankası çalışanı, aynı zamanda çalıştıkları bankaların da maaş müşterisi durumunda. Bankalarının hem banka kartlarını hem de kredi kartlarını kullanıyor. Bankadan kullandıkları KMH ve kredi kartı faizini de herkes gibi ödüyor. Böyle de bir tablo söz konusuysen, milyonlarca emekli ve çalışanın maaş promosyonu işlemlerine imza atan banka çalışanları, maaş promosyonu imkanından yararlanamıyor. Kamu bankası çalışanlarının, çalıştıkları bankalardan maaş promosyonu alabilmesine imkan sağlayacak adımlar atılmasını talep ediyoruz" açıklamasını yaptı.

Hazine, altyapıları kaynak kodlu yazılımlara dönüştü

Hazine ve Maliye Bakanlığı Bilgi Teknolojileri Genel Müdürlüğü (BTGM) hizmet verdiği alt yapılarda açık kaynak kodlu yazılımları tercih ederek sektöre öncülük ediyor.

BTGM, uzun yıllardır hem yazılım hem de donanım olarak bağımlı kaldığı uluslararası bir markanın kritik operasyonel veri tabanını açık kaynak PostgreSQL'e aktardı.

Böylece Genel Müdürlük, hem yazılım hem de donanım olarak bağımlılıktan kurtulurken önemli düzeyde bütçe tasarrufu da sağladı. Analitik veri tabanını açık kaynaklı Türk girişimci mühendislerince hayata geçirilen Citus'a aktararak da esnek bir altyapı kuran BTGM performans artışı da sağladı.

Hazine ve Maliye Bakanı Nureddin Nebati, BTGM altyapılarının açık kaynak kodlu yazılımlara geçişine ilişkin yaptığı açıklamada "Bakanlık olarak hizmet verdiğimiz bilgi servislerinde açık kaynak tek-

nolojilere dönüşümü stratejik bir hedef olarak belirledik. Bu strateji çerçevesinde sürekli ve kararlı bir şekilde çalışarak başarılı projelerle bu dönüşümü gerçekleştiriyoruz" ifadelerini kullandı.

Bilgi Teknolojileri Genel Müdürü Cebail Taşkın da "Yeni nesil esnek ve yatayda rahatça genişleyebilen bir mimariye geçmiş olduk. Sunucu ve disk ekleyerek, yatayda kapasiteyi istediğimiz kadar genişletebileceğiz" dedi.

TÜİK'ten yeni bir istatistik

Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK), "2021 Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması"nın sonuçları ile ilk kez yayınlanacak olan ülke içi göç etme nedenini bilgilerini içeren "İç Göç İstatistikleri"ni bu hafta kamuoyuyla paylaşacak.

TÜİK'ten yapılan yazılı açıklamada, 2008 yılından itibaren, Adrese Dayalı Nüfus Kayıt Sistemi (ADNKS) baz alınarak

üretilen ülke içi göç bilgileri kapsamında, yapılan ilave çalışmalar neticesinde, "Göç Etme Nedeni" bilgisi idari kayıtlara dayalı olarak üretildiği belirtildi.

Açıklamada, 2021 Bina ve Konut Nitelikleri Araştırması'nın sonuçları ile ilk kez yayınlanacak olan "Ülke İçi Göç Etme Nedeni" bilgisi de ayın son haftasında kamuoyuyla paylaşılacağı bildirildi.

Vergi Polemikleri Zeki GÜNDÜZ

Finansman gider kısıtlaması konusunda Danıştay sözünü 23 yıl önce söylemişti

Değerli Dünya okurları, bildiğiniz üzere geçen sene finansman gider kısıtlaması konusunda çok sayıda ihtirazi kayıtlarla beyanda bulunulup dava açıldı.

En temel konu da kısıtlamaların hangi tarihlî sözleşmeler için uygulanacağıydı. İşletmede kullanılan yabancı kaynaklar için katılan finansman giderlerinin Cumhurbaşkanlığı'nca belirlenecek bir kısmının gider olarak dikkate alınmayacağına ilişkin düzenleme 15 Haziran 2012 tarihli Resmi Gazete'de yayınlandı. 1 Ocak 2013'te yürürlüğe gireceği belirtildi, ancak 4 Şubat 2021 tarihli Cumhurbaşkanlığı Kararı'na kadar Cumhurbaşkanlığı'nca bir oran belirlemesi yapılmadığından düzenleme uygulanmadı.

25 Mayıs 2021 tarihli Resmi Gazete'de yayınlanan Kurumlar Vergisi Genel tebliği ile 1 Ocak 2013 tarihinden itibaren alınan kredilerin 2021 yılında oluşacak faizlerine bahsi geçen düzenleme çerçevesinde kısıtlama uygulanacağı belirtildi.

Mükellefler ise Cumhurbaşkanlığı Kararı ile uygulanmaya başlanan kısıtlamanın, Resmi Gazete'de yayınlandığı 4 Şubat 2021 tarihinden sonra alınmış olan krediler için uygulanması gerektiği gerekçesi ile dava açtı.

İzmir ve İstanbul'da zıt kararlar

İzmir 4. Vergi Mahkemesi, tebliğ açıklamalarını yerinde bularak, geçmiş yürüme olmadığı gerekçesi ile davayı reddetti ve bu karar İzmir İstinaf Mahkemesince de onaylandı.

İstanbul da ise tersi yönde, mükellefin talebini haklı bulan vergi mahkemesi kararları verilmeğe başlandı. Bildiğimiz kadarıyla, henüz istinaf mahkemesi kararı çıkmadı.

İstanbul Vergi Mahkemesi, Anayasa'da güvence altına alınan verginin kanuniliği, hukuki güvenlik, öngörülebilirlik, devlete güven ve belirlilik ilkelerine aykırı düşeceği gerekçeleri ile mükellefin talebini oy çokluğu ile kabul etti.

Bu konuda, 1996-2003 yılları arasında da benzer bir düzenleme var-

dı. Düzenleme, 1 Ocak 1996'dan itibaren yürürlüğe girmek üzere, bir buçuk sene önce 24 Haziran 1994 tarihinde (4008 Sayılı Kanun) Resmi Gazete'de yayınlandı. Bu düzenlemenin, yürürlüğü için ayrı bir karara, düzenlemeye, tebliğe de ihtiyaç yoktu. Tebliğe (yürürlükten kaldırılan eski 54 Sayılı Kurumlar Vergisi Genel Tebliği) bu düzenlemenin kredi ne zaman alınırsa alınır 1 Ocak 1997 sonrasında oluşan finansman giderleri için uygulanacağı ifade edilmekteydi.

Danıştay, tebliğdeki bu düzenlemeyi iptal etti ve bu kısıtlamanın kanununu yürürlüğe girdiği 1 Ocak 1997 sonrası için uygulanacağına hükmetti. (Danıştay 4. Dairesi'nin 27 Ekim 1997 tarih ve E.1997/636 K.1997/3797 sayılı kararıyla iptal edilmiş, Danıştay Vergi Dava Daireleri Kurulu'nun 12 Mart 1999 tarih ve E.1998/80 K.1999/146 sayılı kararıyla da temyiz talebi reddedilmişti.)

Danıştay, kanun, yürürlükten bir buçuk yıl önce kanunlaşmış ve Resmi Gazete'de yayınlanmış olmasına, yani mükelleflerce bir buçuk yıl önceden uygulanacak hüküm biliniyor olmasına rağmen, kanunun fiilen uygulamaya girdiği 1 Ocak 1997 öncesindeki borçlanmalar için (kanununun bir buçuk yıl önce yürürlüğe girmiş olmasının gözeterek en azından kanunun Resmi Gazete'de yayınlandığı tarihten itibaren alınmış kredilerin faizlerinin kısıtlamaya tabii tutulması gibi) bir ayrıma dahi gitmedi.

Bir buçuk yıllık dönem için bile farklı değerlendirme yapmayan Danıştay'dan bu kez, 4 Şubat 2021'de sürpriz bir kararla aktive olan düzenleme nedeniyle farklı bir karara varmasının beklenemeyeceği düşüncesindeyim.

Velhasıl, Anayasa Mahkemesi benzeri durumlarda genel ilkelere hareketle verdiği kararlarda ve Danıştay, bire bir ve ilkesel olarak benzeyen bu konuda daha önce sözünü söylemişti. Bu nedenle, şayet 4 Şubat 2021 öncesi alınmış kredileriniz varsa, o kredilerle ilgili 2022 yılında hesaplayacağımız finansman gider kısıtlaması için busene de ihtirazi kaydı düşünün derim.

Türkiye 2023'e risklerle giriyor

2023 için olasılık açısından ilk 10 risk

- Piyasa riski
- Döviz kuru riski
- Eğitsizliğin derinleşme riski
- Bölgesel çatışmalar ve komşularla olası problemler riski
- Beyin göçü ve buna bağlı nitelikli personel problemleri riski
- Medya yankı odaları ve 'sahte haberler' riski
- Likidite riski
- Fikir özgürlüklerine müdahale riski
- Derin ya da yaygın yoksulluk riski
- Kredi ödeme problemleri riski

5 yıllık projeksiyonda riskler

- Yüksek enflasyon beklentisi
- Ekonomik çatışmalar / ambargo / yaptırım uygulamaları
- Ekonomik kriz
- Tedarik zinciri aksaklıkları
- Döviz erişim problemleri
- Enerji krizleri
- Yaptırımlarla karşılaşma
- Reel sektörde iflaslar
- Zorunlu göç ve devamı

Baştarafı 1. sayfada

Risk envanterinde 3. sırada döviz kuru riski kriz riski yer alıyor. Döviz kuru riski bireylerin döviz kurlarında oynaklık ve yükselmeye yönelik beklentilerinin sonucu olarak ifade edildi. Raporda, "Bireylerin ve işletmelerin yabancı para cinsinden varlıklarındaki hareketlilikler bu riskin analizi açısından kritiktir. Bu açıdan değerlendirildiğinde uygulamada olan Kur Korumalı Mevduat (KKM) ve faiz politikasına rağmen beklentinin yüksek olması alınan önlemlerin geçici olduğuna yönelik algının bir sonucudur" denildi.

Risk envanterinde 4. sırada bölgesel çatışmalar ve komşularla olası problemler riski yer alıyor. Bölgesel çatışmalar riski Suriye iç savaşına süresince dahi risk envanterinde üst sıralarda yer almamasına rağmen Rusya'nın Ukrayna'ya müdahalesi sonrasında üst sıralara taşınmasının, beklentilerin kırıldığına ve kritik risklerin gerçekleşme olasılığının arttığına yönelik bir kuvvetli sonuç olarak gösterildi. Derin ya da yaygın yoksulluk riski, 2022 risk envanterinde 9. sırada yer alırken 2023 risk sıralamasında 5. sırada yer alması eğitsizliğin derinleşmesi riskinin yükselişine paralel değerlendirildi.

Sahte haberler riski

2022 yılı risk sıralamasına kıyasla yükselen bir diğer risk de likidite riski. Likidite riski 2022 risk envanterinde 8. sırada yer alırken 2023 risk sıralamasında 6'ncı sırada yer aldı. Raporda, "Likidite riskinin krediye erişimin daraldığı ve piyasa risklerinin yükseldiği bir dönemde risk envanterinde üst sıralarda yer alması sürpriz olmamıştır" denildi. Beyin göçü ve buna bağlı nite-

likli personel problemleri riski, risk envanterinde 7'nci sırada yer aldı. Medya yankı odaları ve "sahte haberler" riski, risk envanterinde 8'inci, fikir özgürlüklerine müdahale riski, risk envanterinde 9'uncu sırada yer aldı. 2021 yılında bu risk, genel sıralamada 16'ncı sırada yer alırken geçen sürede hızla en önemli riskler arasına yükseldi. İş gücünün niteliksel eksiklikleri riski, risk envanterinde 10. sırada yer aldı. Raporda bu durum şöyle yorumlandı: "Türkiye'de, aynı anda hem işsizlik riski hem de aynı zamanda iş gücünün niteliksel eksiklikleri riski birlikte yaşanmaktadır. Sektörel ölçekte de nitelikli personel riskini hem mavi yaka hem de beyaz yaka için yaşadığımız görüyoruz."

GRC Management tarafından, Prof. Dr. Davut Pehlivanlı imzasıyla hazırlanan rapora katkı sunan isimler şöyle: Prof. Dr. Erhan Aslanoğlu, Prof. Dr. Selim Yazıcı, Prof. Dr. Serhat Yanık, Doç. Dr. Serhat Yüksel, Prof. Dr. Hasan Dinçer, Doç. Dr. İbrahim Sırma, Doç. Dr. İdil Işık. Raporda yararlanılan anket çalışmasına risk yönetimi sürecinde aktif olarak görev alan, işletmelerde finans departmanı başta olmak üzere kritik pozisyonlarda görev yapan 501 kişi katılım sağladı. Anket katılımcılarından cevapları değerlendirilmeye alınmayan anket sayısı ise 10 olup 491 anket değerlendirilmeye alınmış. Anket katılımcılarının çalıştıkları işletmeler orta ve büyük ölçekli işletmeler/kurumlar olarak sınıflandırılabilir. Anketin temel amacı, 2023 yılında karşılaşılabilecek risklerin ulusal ölçekte değerlendirilmesi olarak belirlendi.

DÜNYA özel haber

Raporda şöyle denildi: "Şirketler boyutunda enflasyon ve döviz kaynaklı alınan her önlem, fiyatların belirlenmesi süreçlerinde 3-5 ay gibi kısa vade için dahi gelişmelerin tahmin edilememesi, belirsizliklerin artması ve diğer faktörler fiyatlara normalin üstünde ihtiyat payının eklenmesine neden olmaktadır. Diğer yandan fiyatlara fazladan eklenen ihtiyat payları da işletmeler için yeterli olmamıştır. Aslında bu durum döviz kurunun baskılanmasından kaynaklanmış ve enflasyonla birlikte maliyetlerin de artması sonucu karlılık dengeleri bozulmuş ve zamlar kaçınılmaz olmuştur. Bu durumda da sürekli fiyat güncellemelelerinden dolayı 'fiyat tutturamayan' veya popüler tabirle 'fiyat yapamayan' ve bundan dolayı da 2022 yılında önce ciro kaybına uğranan ardından da zararları kapatılan dönemler artmaya başlamıştır."

Sabit maliyet kalmadı her kalem değişken

Dikkat çekilen gelişmelerin sabit maliyetlerin artık sabit olmadığı ve sürekli değişen sabit maliyet gerçeğinin işletme karar alma süreçlerini etkilemesine neden olduğu belirtilen raporda, "Fiyat politikalarının aşırı ihtiyatlı olması kısmen bu durumla ilişkilendirilebilir. Kura müdahaleler ne kadar batak maliyetine neden oluyor? Şimdilik bu sorunun cevabını bilmiyoruz. Aslında cevap kısmen önemli değil. Ama kura müdahale politikası belirsizlikleri tetiklediği ve şirketler açısından fiyat kararları dahil peşkeç kritik karar sürecinde kullanıldığından dolayı önemli" denildi.

Tohumculuk sektörü 2025 ihracat hedefine bir adım daha yaklaştı

TSÜAB Yönetim Kurulu Başkanı Yıldırım Gençer, "Bu yılı minimum 250-300 milyon dolarlar seviyesinde kapatmayı hedefliyoruz. 2025 hedefimiz ise en az 500 milyon dolarlık tohumluk ihracatına ulaşmak" dedi.

Gençer, 2022 TSÜAB Uluslararası Tohum Çalıştayı için geldiği Antalya'da sektöre ilişkin değerlendirmelerde bulundu. Tohumculuk sektörünün kısa süre içerisinde büyüdüğünün ve bugün sayılarının 1072'ye ulaştığına dikkat çeken Gençer, TSÜAB olarak Şili'den Çin'e kadar 60'tan fazla ülkeyi ziyaret ettiklerini belirtti. Gençer, "Bugün artık 132 ülkeye 215 milyon dolar civarında ihracat gerçekleştiriyoruz. 2023'te ihracat yaptığımız ülke sayısını 132'den 150'lere çıkarmayı planlıyoruz. Bu, tohumculuk sektörümüzün geldiği noktayı net şekilde gösteriyor. Salgın son-

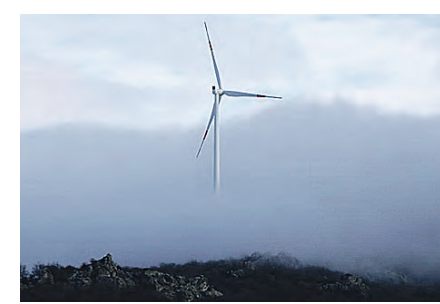
rasında kısıtlamalardan dolayı sektör biraz zorlanmıştı ama 2022 bizim için hareketli bir yıl oldu. Hızlı şekilde yurt dışı ve ülke içinde faaliyetlerimize devam ettik. Yılın 8 aylık döneminde ilk defa ihracat rakamlarımız ithalatımızı geçti, ilk kez net ihracatçı konumuna geldik. Bu

bizim için çok sevindirici bir tablo. 2021 yılı ihracatımızı 215 milyon dolar olarak gerçekleştirmiştik. Bu yılı minimum 250-300 milyon dolarlar seviyesinde kapatmayı hedefliyoruz. 2025 hedefimiz ise en az 500 milyon dolarlık tohumluk ihracatına ulaşmak. Çünkü, 2025 yılında İstanbul'da Dünya Tohumculuk Federasyonu ISF'in toplantısı gerçekleşecek. 2 binden fazla dünya tohumcusunu burada ağırlayacağız. Bu, ülkemiz tohumculuğunun dünyada daha çok tanınmasına ve ihracat rakamlarımızın artmasına vesile olacak."

Rüzgarda 2023, 'yatırım yılı'

Türkiye'nin 1,5 milyar euroluk ihracat hacmiyle rüzgar enerjisi tedarik zincirinde Avrupa'nın güvenilir ortağı olduğuna dikkati çeken Erden, Türkiye'nin rüzgar enerjisi kurulu gücünde 10 bin megavat eşliğinin 2021'de aşılmasının önemli bir kilometre taşı olduğuna işaret etti. Erden, şöyle konuştu: "Geçen yılın sanayi yılı olarak ilan etmiştik. 2022 yılı ise rüzgar kurulu gücünde 12 bin megavat seviyesine çok yaklaştığı bir yıl oldu. Türkiye rüzgar sektörü açısından art arda üretim rekorlarının geldiği ve gün bazında rüzgar kaynaklı üretimin yüzde 25-27 seviyelerine kadar çıktığı bir yıl olması rüzgar enerjisinin önemini ortaya koydu. Salgın sonrası dönemde enerji arz güvenliğinin dünya gündeminin en

önemli başlıklarından biri haline geleceğini öngörüyoruz. Böyle bir perspektifte, Türkiye rüzgar sanayisini hem dünya standartlarındaki üretim kabiliyetleri, hem yetişmiş insan kaynağı hem de ülkemizin coğrafi konumundan kaynaklı lojistik ve maliyet avantajları açısından gündeme taşımak bizim de esas önceliğimiz oldu."

Erden, 3,6 milyar euro yatırımla yıl-

da 3 gigavattlık rüzgar enerjisi santrali kurulumunun yapılabileceğini söyledi. 2022'nin rüzgar enerjisinden elektrik üretiminde "rekorların yılı" olduğunu dile getiren Erden, şunları kaydetti: "2023'te önceliğimiz sanayiyle birlikte güçlü yatırım konusu olacak. Cumhuriyetimizin 100. yılını rüzgar sanayisi için yatırım yılı ilan ediyoruz. Çok ciddi bir rüzgar yatırım potansiyelimiz var. Toplamda 200 bin megavata yakın potansiyeli olan ülkede halen 11 bin 640 megavat seviyesinde bulunmak bizi bu alanda daha fazla mesafe kat etmemek için hürslandırıyor."

Erden, enerji depolama, hidrojen ve deniz üstü rüzgar gibi yeni alanların, sektör ajandasının önemli konuları olduğunu söyledi.

'Annus horribilis'* dönemi Fed için geride kalacak mı?

ABD Federal Rezervi (Fed) son iki yılda analizlerinde, politika oluşturmada, iletişim ve yönetişimde defalarca hata yaptı. Yapılan bu hataların küresel ekonomiye yansımaları ise herkesçe malum. Fed'in hatalar zinciri sonrası gelişmekte olan ülkelerin yüksek borç sarmallarının kısılcama girdiğini gözlemliyoruz. Yeni dönemde Fed, küresel ekonomideki etkinliğini yeniden geri kazanmak ve gereksiz dış müdahalelere karşı savunmasızlığını azaltmak istiyorsa, geçmiş hataları telafi etmek zorunda. Mevcut durumda, ne ABD yönetimi ne de dünyanın geri kalanının yeni bir 'annus horribilis' dönemine tahammülünün kaldığını düşünmüyorum.

Hataları kabul etmek saygınlığı artırır mı?

Şimdi biraz geçmişe doğru yolculuk yapalım. Yukarıda kullandığımız Latince kökenli kavramın dilimizde hangi olayla aktarıldığını anımsayarak, Fed yetkililerine belki de ilham verecek bir olayı hatırlayalım. Kraliçe II. Elizabeth, tahta çıkışının 40'ıncı yıl dönümünde duygularını şu sözlerle dile getirmişti: "1992, geriye dönüp saf bir zevkle bakacağım bir yıl değil. Çünkü gerçek anlamda bir 'annus horribilis' yaşadık." Kraliçenin ünlü olan konuşması, Windsor Sarayı'ndaki bir yangın, iki çocuğunun evliliğinin sona ermesi (üçüncü bir kraliyet ayrılığı gelecek ay halka açıklanacak) ve çeşitli sızıntılar da dahil olmak üzere Kraliyet için bir yıl süren rahatsız edici gelişmelerin ardından geldi.

Kraliçenin bu zorlukları takdire şayan bir şekilde açık ve dürüst bir şekilde kabul etmesi, monarşiye yönelik yerel ve küresel çapta bir 30 yıllık muazzam saygının daha sağlamlaşmasına yardımcı oldu. Yeni bir yıla girerken, art arda ikinci annus horribilis döneminden çıkmak isteyen ABD Federal Rezervi, onun örneğini dikkate alsaydı iyi eder. Bu, Fed'in politika güvenilirliğini yeniden kazanması, itibarını geri kazanması ve gereksiz siyasi müdahalelere karşı

Mohamed A. EL-ERIAN
Cambridge Üniversitesi
Queens Koleji Başkanı

savunmasızlığını azaltması için en iyi şans. Çünkü son iki yılda, Fed'in enflasyon değerlendirmesinde feci şekilde yanlış olduğu kanıtlandı. Tahminleri, bazı eski Fed yetkililerinin alenen ve defalarca onları reddettiği kadar, hedeften çok uzaktı. Bu oldukça sıra dışı bir olay aslında ancak tahminlerdeki feccatler için ayrıca bir yazı kaleme almak gerekiyor.

Satın alma gücünü aşındıran hatalar zinciri

Sonuç olarak politika yapımcılar, o zamandan beri herkesin satın alma gücünü aşındıran ve toplumun en savunmasız kesimlerini en çok vuran fiyat artışlarını kontrol altına almak için zamanında hareket etme fırsatını heba etti. Daha da kötüsü, Fed Kasım 2021'de hatasını fark ettikten sonra bile yeterince hızlı tepki vermeyerek yine hata yaptı. Mart 2022'ye kadar, giderek enflasyonist bir ekonomiye likidite enjekte etmeyi bırakmadı ve o ayki ilk faiz artışı çekingen bir şekilde 25 baz puan oldu.

Ekonomistler ve piyasalar, bu bileşik hataların başka bir hataya zemin hazırladığından giderek daha fazla endişe duyuyor. Dünyanın en güçlü merkez bankası, on yıllardır en önden yüklenen, en hızlı tempolu yürüyüş döngüsüne zorlandığı için artık durgunluğun pençesine itildi. Ekonominin tam da kısır döngüye kapıldığı bir dönemde yani Fed'e en çok ihtiyaç duyulacak bir dönemde ABD ekonomisinin stabil kalmaktan ziyade dibe doğru dalışa geçmesi affedilir gibi değil.

Fed'in zayıf performansı, analiz ve politika oluş-

turma ile sınırlı değil. İletişimi de arzulanan performansın oldukça gerisinde. Son iki yılda birden fazla kez, Fed, Temmuz ayında politika faizinin zaten nötr bir seviyede olduğunu öne sürdüğü zaman olduğu gibi oldukça yanlış tavsiyelerde bulundu. Fed'in bu yaklaşımı, "analitik olarak savunulamaz" ve "hüsnü kuruntu" ısrarının göstergesi olarak nitelendiren eski ABD Hazine Bakanı Lawrence H. Summers da dahil olmak üzere yaygın eleştiriler aldı.

Piyasa, Fed'in tahminlerine göre artık fiyatlamayı yapmıyor

Öte yandan Fed, son projeksiyonlarında ve yılın son basın toplantısında, piyasalara politika faizinin 2023 sonunda muhtemelen yüzde 5.1 olacağını sinyali vermek için elinden geleni yaptı. Bu ileriye dönük rehberlik, 19 Fed yetkilisinden 17'si tarafından desteklendi. Fakat piyasalar hala bunu fiyatlamadı. Bunun yerine vadeli işlem piyasaları, aksini söylediği her şeye rağmen Fed'in önümüzdeki yıl boyunca faiz oranlarını düşürmek zorunda kalacağını tahmin ederek, yüzde 4.4'lük bir politika faiz oranına işaret ediyor. Düşünün dünyanın en saygın finans kurumlarından birisinin yaptığı tahminlere artık piyasa itimat etmiyor. Buraya kadar Fed açısından ne kadar korkunç bir yılın geride kaldığını idrak ettik mi peki? Açıkçası piyasadaki oyuncuların tamamı korkunç yıl noktasında hemfikir. Fakat kendisine dürüst olmanın ötesinde olan tek kurum maalesefki Fed gibi duruyor.

Şüpheli hisse senedi alımlarını hatırlıyor muyuz?

Tespitlerimize devam edelim. Son iki yılda Fed kanadında etik kaymalar da oldu. Üç üst düzey Fed yetkilisi, Fed politikalarının değerlemelerini büyük ölçüde artırdığı salgın sırasında, şüpheli hisse senedi alım satım uygulamalarına girişti. Bu konudaki

raporların kamuya sızmasının ardından peşi sıra üç istifa birden geldi. Ardından dördüncü bir yetkili, ticaret kurallarını ve raporlama gerekliliklerini ihlal ettiğini kabul etti ve beşinci bir yetkili, büyük bir banka tarafından düzenlenen, yalnızca davetle yapılan, kayıt dışı bir etkinlikte konuşmayı kabul ederek, kaşlarını kaldırdı.

Tüm bu gelişmeler, hem ABD ekonomisinde hem de uluslararası para sisteminde kesinlikle kritik bir rol oynayan bir kurumun etkinliği, konumu ve itibarı hakkında bariz endişeler uyandırdı. Korkunç yıllar bu tarz göz önündeki kurumların otoritesini zayıflatmakla kalmaz, tahminlerinin etkisini baltalar ve ileriye dönük rehberliğinin etkinliğini aşındırır. Aynı zamanda onu dış müdahaleye karşı savunmasız hale getirebilir. Bu, Fed'in yetkisi dahilinde yerine getirmesi gereken operasyonel özerkliği daha da tehdit edebilir.

İleriye bakıldığında, Fed'in enflasyonla ilgili daha önceki hatalarını telafi etmek için yeterince şey yapmış olması pek olası değil. Enflasyon düşmeye başladı fakat geçim kaynaklarının gereksiz yere zarar görmesi pahasına iki yıl boyunca ertelenen kararlar var ortada. Buna ilave enflasyonun 2023'ün sonlarında, Fed'in yüzde 2'lik hedefinin üzerinde bir oranda sabit kalma riski hala var. Böyle bir durumda, Fed eşit derecede rahatsız edici politika seçenekleri arasında seçim yapmak zorunda kalacak ve eğer ABD resesyona girerse bunların hepsi toplum için daha da acı verici hale gelecek. Bu tür zorluklarla yüzleşmek için Fed'in 2021-22 başarısızlıklarını aşması gerekecek. Görevinin artık kritik bir dış bileşeni ve aynı derecede önemli bir iç bileşeni var. Bu nedenle bu hayati kurum, merhum kraliçenin 30 yıllık olağanüstü oyun kitabından bir sayfa alıp, kendisine ilham verecek yaşanmışlıklardan ders çıkarmalı.

* "Korkunç yıl" anlamına gelen Latince bir ifadedir. Kötü geçen yıllar için kullanılır.

Irak'ı bekleyen 'zorluklar' tartışılıyor

Irak hükümeti, Ürdün'ün başkenti Amman'da 12 ülkenin katılımıyla 20 Aralık'ta düzenlenen 2. Bağdat İşbirliği ve Ortaklık Konferansı'ndan sonra Suudi Arabistan ile İran arasında yeniden üstlenebileceği arabuluculuk rolü ve ülke içindeki birtakım zorluklarla karşı karşıya. Konferansa katılan Irak, Türkiye, Ürdün, Fransa, Mısır, Kuveyt, Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri, Katar, Umman, Bahreyn ve İran, ilk konferansın sonuçları üzerinde çalışmalarını sürdürmenin yanı sıra bir dizi konu için Irak'la işbirliğini teyit etti.

Güven ve istikrarının yanı sıra egemenlik, demokratik süreç ve anayasal çalışmalarını desteklemek üzere Irak'la işbirliğini teyit eden katılımcı ülkeler, bölgesel anlaşmazlıkların çözümü için diyalogo tercih etme yönündeki çabaları da destekleme konusunda mutabık kaldı.

Irak'ın üstlenebileceği arabuluculuk rolü

Söz konusu ülkeler aynı zamanda terör ve radikalizmle mücadelenin yanı sıra Irak devletinin kurumları üzerindeki kontrolünü yeniden sağlama, 2014-2018 yıllarında terör örgütü DEAŞ'la savaş sebebiyle meydana gelen yıkımın yeniden imarı için Irak hükümetine desteklerini teyit etti.

Konferansta aynı zamanda Irak'ın bölgesel ve uluslararası çekişmelerden uzak tutulması vurgulanırken, ülke top-

raklarının komşularına karşı saldırıların kaynağı olmamasına dikkat çekildi.

Irak, İran ile Suudi Arabistan arasındaki coğrafi konumu, İran Devrim Muhafızları'nın hem Suriye hem Lübnan'daki faaliyetlerine koridor görevi görmesi ve Bağdat'ta yönetimde etkili olan İran yanlısı Şii silahlı grupların Suudi Arabistan'ın güvenliğine karşı tehdit olmaları gibi faktörleri yatırım aracına dönüştürmek istiyor.

Söz konusu faktörler ile diğer bazı etkenler, Irak'ı Suudi Arabistan ile İran arasındaki gerilimde etkin hale getirebiliyor. Dolayısıyla Irak, her iki ülkeden gelen mesajlardan da anlaşılacağı üzere Suudi Arabistan ile İran bakış açılarını yakınlaştırma rolünü üstlenme veya iki ülke arasındaki gerilimin azaltılmasına yardımcı olabilir. Arap ülkeleri özellikle Suudi Arabistan, sık sık İran rejimini Orta Doğu'da Şii nüfuzunu yayma, Irak, Yemen, Suriye ve Lübnan gibi bölge ülkelerinin iç işlerine karışmakla suçluyor; Tahran ise bu iddiaları reddediyor.

Buarada Bağdat yönetimi, İran'a bağlı siyasi hareketler ve silahlı güçlerin dayattığı İran politikaları çemberinden çıkamayacağına dair hakim görüşü yıkıma çalışıyor.

Irak, Iraklı silahlı Şii grupların ve Tahran yönetimine yakın siyasi partilerin Irak Meclisinde bulunması yoluyla bu ülkenin güvenlik, ekonomik ve siyasi kararlarının önemli bir bölümünü kontrolü altında tutuyor.

Süveyş Kanalı yasa tasarısı Mısır'ı ikiye böldü

Mısır'da Süveyş Kanalı'nın varlıklarının satışına ve kiralanmasına izin veren yasa tasarısı tepkilere neden oldu.

Mısır Meclisinin 20 Aralık'ta prensipte onayladığı yasa tasarısı, Süveyş Kanalı İdaresi'ne ait bir fon oluşturulmasını ve bu fonun, Süveyş Kanalı İdaresi'nin elde ettiği gelire katkı sunmasını ve yatırımlarında sürdürülebilir kalkınma sağlanmasını öngörüyor.

Ancak söz konusu tasarısı, yerli ve yabancı sermaye gruplarının Süveyş Kanalı'nın yönetiminde etkili olabileceği yönündeki endişeleri de beraberinde getirdi. Mısırlı yetkililer ise yasa ile Süveyş Kanalı'nın gelirine "katkı sunulması ve yatırımlarında sürdürülebilir kalkınma sağlanmasının" amaçlandığını ifade ediyor.

Tasarıda Süveyş Kanalı İdaresi'ne, "sabit ve taşınabilir mallarını satma, satın alma, kiralama, işletme ve bunlardan kurumun geleceği için yararlanma izni" tanınıyor.

Kanal "arka kapıdan" satılıyor eleştirileri

Mısır Bakanlar Kurulundan aynı gün yapılan yazılı açıklamada, Süveyş Kanalı'nın "arka kapıdan satıldığı" yönündeki iddialar yalanlandı.

Açıklamada, "(Süveyş Kanalı) Tamamen Mısır devletine ait ve onun egemenliğine tabi olacaktır. Çalışanlar, teknisyenler ve yöneticiler dahil olmak üzere Süveyş Kanalı İdaresi'nin tüm personeli Mısır vatandaşı olmaya devam edecek" ifadeleri kullanıldı.

Süveyş Kanalı İdaresi Başkanı Usa-

Mısır Hazine'sine katkısı %1,5

Dünyanın en önemli deniz geçiş yollarından biri olan Süveyş Kanalı güzergahından küresel ticaretin yaklaşık yüzde 12'si yararlanır. Kanal vasıtasıyla Asya'nın büyüyen üretim gücü Avrupa'ya deniz yoluyla ulaşır. Mısır devlet hazinesinin yıllık gelirine yaklaşık yüzde 1,5 katkı yapan Süveyş Kanalı, istikrarlı bir döviz kaynağı

olarak görülüyor. Süveyş Kanalı'ndan geçen gemi sayısının da geçen yıla göre yüzde 15 artarken, bu sene toplam 23 bin gemi kanalı kullandı. Kanalın geçen seneki geliri 6 milyar 300 milyon dolar iken, bu yılki gelirin 7 milyar 900 milyon dolara ulaştı. Gelecek yıl kanalın 8 milyar doların üzerinde gelir getirmesi öngörüldü.

me Rabi, tepkilerin ardından düzenlediği basın toplantısında, tasarıyla sürdürülebilir kalkınma kapasitesini artırmak için bir fon oluşturulmasının yanı sıra acil krizlere müdahalede bulunmayı ve kanal adına bazı iktisadi faaliyetler yürütmeyi amaçladıklarını

belirtti. Süveyş Kanalı İdaresi'nin gelirlerinin devlet bütçesine aktarılması sebebiyle kuruma ait bir fon bulunmadığını kaydeden Rabi, tasarının yasalasmasıyla birlikte kuruma bu imkanın sağlanacağına işaret etti.

Halka arza niyet hisse satışına kısmet EBRD Defacto'ya ortak oldu

**DÜNYA
özel haber**

Planlanan halka arzına katılma hedefiyle DeFacto ile ilgilenmeye başlayan Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası, halka arzın iptal olmasının ardından hızla globalleşen markaya bu kez ortak oldu.

Avrupa İmar ve Kalkınma Bankası (EBRD) giyim firması DeFacto'ya ortak oldu. Bundan 4 yıl önce DeFacto halka arza niyetlenmiş, EBRD de bu halka arzla ilgilendiğini açıklamıştı.

Halka arz talep eksikliği nedeniyle iptal oldu ancak 2018'de başlayan görüşmeler nihayete erdi.

Dün Rekabet Kurumu'nun internet sitesinde yer alan duyuruya göre, Kurul, DeFacto Perakende Ticaret AŞ paylarının belli oranının European Bank for Reconstruction and Development tarafından devralınması işle-

mini uygun buldu. EBRD ilk görüşmelerin başladığı dönemde yaptığı resmi açıklamada, "Türkiye bizi en büyük pazarımız. Bu çok büyük hacme sahip bir yatırım. Türkiye yatırımlarımızın toplam hacmi ve portföyümüz içerisindeki payı itibarıyla bizim için son derece önemli" değerlendirmesinde bulunmuştu.

180 ülkeye ulaşacak

'Ulaşılabilir Moda' anlayışı ve globalleşme vizyonu doğrultusunda 5 kıtada 93 ülkede 500'ün üzerinde mağaza ve e-ticaret kanalıyla 2022 yılında

yüzde 100'ün üzerinde büyüme kaydeden DeFacto, Cumhuriyetin 100. yılında 100 ülkede fiziksel ve dijital olarak varlık gösterecek.

Satışlarda yurtdışının payı yüzde 50'ye ulaşmış durumda. Global bir giyim markası haline geler DeFacto, 2027 yılına kadar 180 ülkeye ulaşmayı hedefliyor.

'Sürdürülebilir moda' sloganıyla 2050 yılına kadar 'iklim pozitif marka olma' yolunda emin adımlarla ilerleyen DeFacto, 2030 yılına kadar koleksiyonlarının yüzde 90'ını sürdürülebilir ürünlerden oluşturmayı hedefliyor.

BNA, yola %100 Türk sermayesi ile devam edecek

Nurol Holding ve İngiliz BAE Systems ortaklığı olarak faaliyet gösteren savunma ve havacılık şirketi BNA'da ortaklık yapısı değişti. BAE Systems'ın yüzde 49 hissesinin Nurol Holding'e devriyle şirket, Nurol Kontrol ve Aviyonik Sistemleri AŞ ismi ve yüzde 100 Türk sermayeli olarak devam edecek. Şirket, Hürjet ve Milli Muharip Uçak (MMU) projelerine katkı sağlayacak.

Nurol Kontrol ve Aviyonik Sistemleri AŞ Genel Müdürü Eray Gökalp, son dönemde, hem Türkiye'de yüksek bir ivmeyle geliştirilmekte olan yeni nesil havacılık teknolojilerinin, hem de BAE Systems'ın yüksek katma değeriyle başlatılarak sürdürülen yabancı yeni nesil havacılık programlarının kapasite ihtiyaçlarının, sektörde daha etkin olmak adına her iki ortağın da odağını tekrar gözden geçirmesini zorunlu hale getirdiğini anlattı. Gökalp, "BNA'nın iş stratejisi, her iki ortağımızın da değerlendirmeleri ile yeniden şekillendirilmek üzere tekrar ele alındı ve ortaklık devri müzakereleri böylelikle başlatıldı. BAE Systems, Türkiye pazarındaki stratejisi ile uyumlu olarak, tüm hissesini Nurol Holding'e devretme konusunda hemfikir oldu. Böylelikle, her iki ortak da kendi stratejilerine uygun yolu belirleyerek Türk havacılık sektörüne ayrı ayrı katkı sağlamaya devam etme yolunda anlaşmaya vardılar. Ancak yıllarca oluşturulan bu değerli ve güçlü işbirliği, havacılık sektöründe farklı

platformlarda ve uygun zamanlamada tekrar canlandırmak üzere her zaman devam edecektir" dedi.

Hürjet teslimatları başladı

Almanya'ya ihracatı kapsayan, çok amaçlı gaz türbin motor kontrol sisteminin geliştirilmesini tamamlayıp MTU-Safran ortaklığı ile kurulmuş AES firmasına teslimatları tamamladıklarını ifade eden Gökalp, Uçuş Kontrol Sistemi teknolojileri geliştirilmesi için özellikle uçuş kontrol bilgisayarı ve aktif pilot kumandaları ile ilgili altyapı geliştirme çalışmalarına yoğun emek ve kaynak harcadıklarını belirtti.

FNSS için sağlık izleme ve kontrol sisteminin geliştirme projesinin kabul aşamasına geldiğini bildiren Gökalp, şunları kaydetti: "Hali hazırda Hürjet programı için aviyonik kontrol panelleri geliştirme kapsamında TUSAŞ'a ilk ürün teslimatlarımıza başlamış durumdayız. Milli Muharip Uçak Programı kapsamında yine TUSAŞ'a yakıt sistemleri sistem mühendisliği desteği sağladık ve aviyonik sistemler ile ilgili olarak uzman mühendislik desteği çalışmalarımız devam ediyor. Yakıt sistem birimlerinin yerleştirilme projelerinde yer almayı hedeflemiş durumdayız. Verdiğimiz çeşitli teklifler var. Ülkemizdeki havacılık programlarında daha fazla yer almak ve katma değer sağlamak üzere yaptığımız ve giderek artan girişimlerimizin yakın dönemde çıktılarını görmeyi arzu ediyoruz."

Mobilefest 2023 Fuarı bilişimcileri ağırlayacak

Büyüyen dijital dünyada yeniliğe, kaliteye ve hızla odaklanan Türk yazılım ve bilişim şirketleri, Mobilefest 2023 ile uluslararası satın alma departmanlarına ürün ve hizmetlerini sunacak. Fuarda dijital çözümlerini tanıtmayı ve iş ağını genişletmeyi hedefleyen bilişim firmaları; başta Ortadoğu, Afrika, Balkanlar ve Türk cumhuriyetleri olmak üzere toplam 20 ülkeden, 100'ün üzerinde satın alma yetkilisine ürün ve teknolojilerini tanıtmaya fırsat bulacak. Fuarın katılımcı firma ve ziyaretçileriyle birlikte Türkiye'yi dünyada teknoloji üssü konumuna taşıması hedefleniyor.

ExpoHIS tarafından hayata geçirilen ve yerli bilişim firmalarının yeni teknolojilerini tanıtmaya uluslararası iş birlikleri sağlayacağı 'Mobilefest İletişim Teknolojileri Fuarı ve Konferansı' ürün ve hizmetlerini sergilemek, marka bilinirliğini artırmak isteyen bilişim firmalarını aynı çatı altında buluşturmak için gün sayıyor. Bilişim alanında teknoloji sağlayıcıları, hizmet üreticileri, karar vericiler ve alıcıları fuar da bir araya getireceklerini ifade eden ExpoHIS Genel Müdürü Kenan Onak, "Mobilefest 2023 fuarımıza ağırlıklı Ortadoğu bölgesi ve Avrupa'dan yoğun talep var. Aralarında Avusturya, Azerbaycan, Kazakistan, Gana, Katar, Kosova ve Rusya'nın da yer aldığı 20'yi aşkın ülkeden 100'ün üzerinde satın alma sorumlusunu B2B ikili iş görüşmeleri için fuarımıza getiriyoruz" dedi.

Sakarya Gaz Sahası'nda bir aşama daha tamam

Türkiye Petrolleri Anonim Ortaklığı (TPAO), Sakarya Gaz Sahası'nın gaz toplama haznesinin kuyubaşı vana sistemine doğru serilen esnek boru hattıyla bağlantısını bildirdi. TPAO'nun Twitter hesabın-

dan, "Sakarya Gaz Sahası'nın gaz toplama haznesi Peçenek, Kuyubaşı Vana Sistemine doğru serilen esnek boru hattıyla 2 bin 200 metre derinlikte insansız su altı araçları kullanılarak başarıyla bağlandı." pay-

laşımı yapıldı.

Peçenek adı verilen ekipman Filyos Limanı'na getirildikten sonra 1 Aralık'ta özel vinçler ve su altı robotlarının yardımıyla deniz altına indirilmişti.

Yüksek güçlü lazer silahı ALKA hedefi vurdu

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanı İsmail Demir, ALKA Yönlendirilmiş Enerji Silah Sistemi'nin testlerinde bir aşamayı daha geride bıraktıklarını belirterek, "ALKA, yer ve hava hedeflerine karşı üstün tespit, takip ve saniyeler seviyesinde tahrip yeteneği sağladı" ifadesini kullandı. Başkanlıktan yapılan yazılı açıklamaya göre, asimetrik tehditlere karşı elektromanyetik ve lazer teknolojisi kullanan, çok etkin hibrit bir savunma sistemi olan ALKA Yönlendirilmiş Enerji Silah Sistemi kabiliyetlerini sergiledi ve hedefi tam isabetle vurdu.

Cumhurbaşkanlığı Savunma Sanayii Başkanlığı tarafından başlatılan ve Roketsan ana yükleniciliğinde yürütülen Lazer Silah Sistemleri Tedarik Projesi faaliyetleri kapsamında ALKA Yönlendirilmiş Enerji Silah Sistemi kapsamında geliştirilen hedef tespit radarı, hedef takip sistemi ve elektromanyetik karıştırma sistemine sahip yüksek güçlü lazer silah sisteminin gösterimi gerçekleştirildi.

Gösterim faaliyeti kapsamında, farklı güç seviyelerinde ve farklı taşıyıcı platformlara (sabit, taşınabilir ve mobil) entegre bir ürün ailesi olarak geliştirilen yerli ve milli lazer silah sistemi çözümü tanıtıldı, atış testleriyle elde edilen yetenek ve etkinlik gösterildi. Geliştirilen sistemler, hem yer hem de hava hedeflerine karşı üstün tespit, takip ve saniyeler mertebesinde tahrip yeteneği gösterdi.

Açı Karşı Açı
Levent
AKBAY

Beklentilerdeki iyileşme henüz yetersiz

Merkez Bankası ve TÜİK'in tüketici eğilim endeksi tüketicilerin çeşitli kategorilerdeki değerlendirme ve beklentilerini yansıtır.

Örneğin mevcut ve gelecek dönemde hanelerin maddi durumu, gelecek 12 aylık dönemde genel ekonomik durum beklentisi, gelecek 12 aylık dönemde dayanıklı tüketim mallarına harcama yapma düşüncesi de bunlar arasında. İşsizlikten tasarruf eğilimine kadar başka kriterler de var.

Endeks sıfır ile 200 arasında değer alabiliyor. 100'den büyük rakamlar tüketici güveninde 'iyimser' durumu, 100'den küçük rakamlar tüketici güveninde 'kötümser' durumu yansıtır.

Olağanüstü ekonomik konjonktürden geçtiğimiz ortada. Döviz kurlarındaki sıçrama, yükselen tartışmalı enflasyon, başta döviz kurları olmak üzere, ekonomiyi 'zorla' kontrol altına alma çabaları, ve bozulan beklentiler.

Şu günlerde enflasyonda baz etkisiyle ivmelenecek 'ciddi' bir düşüş olacağı dillendiriliyor. Bu görüşe göre enflasyon düşecek ve düşmeye devam edecek! Merkez Bankası da dövizini yerine koyabilirse sorunlar çözülecek, beklentiler de düzelmiş olacak.

Peki bu olağanüstü süreçte tüketicilerin beklentiler ne kadar bozuldu, ne kadar düzeldi ve şu anda hangi konumdayız?

Tüketici güven endeksi 2012-2018 arasında 80'lerin en üst seviyesi ile 90'ların hemen üstü aralığında dalgalanıyor. Bu durumda güven endeksi 100'ün altında olduğu için tanım gereği 'güven'de kötümserlerin ağır bastığı görülüyor. Ancak bu tarihler arasında beklenti ve değerlendirmelerin 'iyimser'e dönebilmesi de çok uzak bir ihtimal olarak görünmüyor.

Her nedense ekim 2018'den itibaren kötümserlik biraz daha ağır basmaya başlıyor ve endeks ilk kez 80'in altına düşüyor. 2019'da endeks bu kez 80'i aşmakta zorlanıyor. 2020'de de aynı tabloyu görüyoruz.

2021'e geldiğimizde 83-78 aralığında seyreden endeks Merkez Bankası'nın faiz indirimini başlattığı eylül ayından itibaren düşüşe geçerek 79,6'dan ekim'de 76,5'e, kasımda ise 70,8'e düşüyor. Merkez Bankası 4 ay boyunca faiz düşüşünü sürdürürken kur şokunun yaşandığı aralıkta güven endeksinin düşüşü de devam ederek 68,5'e kadar geriliyor.

Ocak 2022 geldiğinde endeks muhtemelen kur korumalı mevduatın etkisiyle 4 puandan fazla yükselişe 72,7'ye çıkıyor. Şubat 70'ler, Mart 72'ler derken düşüşü sürüyor haziran 2022'de 63,4 ile dip görünüyor.

Bu tarihten sonra güven artışı başlıyor. Haziran'daki dip seviyesinden başlayarak Kasım 2022'de 76,6'ya kadar çıkan endeks Aralık'ta görece bir düşüşle 75,4'e geriliyor.

Özetle faiz indirimi ve kur şokuyla 16 puan kadar düşen endeks dip noktasından 13 puan kadar yükseliyor. Henüz Merkez Bankası'nın Eylül 2021'de başlayan faiz indirimi öncesindeki noktaya gelemelekle birlikte görece bir iyileşmenin yaşandığı da ortada.

Bu sonucu destekleyecek birkaç rakam daha var. Tüketicilerin beklentilerindeki iyileşmeye rağmen her tüketicinin gönlünde yatan aslanlardan biri olan 'gelecek 12 ayda otomobil satın alma ihtimali'ne ilişkin beklentiye baktığımızda eylül 2021'de 14,6 olan endeksin aralık 2022'de 13,4 olduğunu görüyoruz.

Ayrıca, 'Gelecek 12 ayda konut tamiratına para harcama ihtimali'ne baktığımızda endeksin 27,7'den 23,3'e, 'Gelecek 12 ayda konut satın alma ihtimali'ne baktığımızda ise endeksin 9,4'ten 8,3'e gerilemiş olduğunu görüyoruz.

Anlaşıldığı kadarıyla tüketicilerin güvenini kazanmak için biraz daha zamana ihtiyaç var. Bu 4 kritere ilişkin beklentilerin yüksek enflasyon nedeniyle 2021 eylülünden daha olumlu da söylemekte fayda var:

İşsiz sayısına ilişkin beklentiler: (67,7-73,0)
Mevcut dönemin dayanıklı mal satın almak için uygunluğuna ilişkin beklenti: (41,2-48,4)
Gelecek 12 aylık dönemde tüketici fiyatlarının değişeceğine ilişkin beklenti: (62,1-63,3)
Gelecek 12 aylık dönemde ücretlerin değişeceğine ilişkin beklenti: (104,4-129,5)

Sinop, turizm potansiyelini artırmayı hedefliyor

Türkiye'nin önemli turizm merkezlerinden olan ve yıllık bir milyonu aşkın ziyaretçiye ev sahipliği yapan Sinop'ta, kentin mevcut turizm potansiyelinin artırılmasına yönelik çalışmalar sürüyor.

Üç tarafı denizle çevrili, bir doğal liman kenti olma özelliğine sahip Türkiye'nin kuzey ucu Sinop, temiz sahilleri, tarihi yapıları ve denizle ormanın iç içe olduğu tabiat parklarıyla özellikle yaz aylarında ziyaretçi akınına uğruyor. Yaşanan yoğunluk nedeniyle konaklama ve nitelikli yeme, içme mekânlarının yetersiz kaldığı kentte, bu sorunların aşılması için başlatılan çalışmalar devam ediyor. Sinop merkez ve Gerze ilçesi arasındaki sahilin belirlenen bölümlerinin Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Alanı ilan edilmesi için başlatılan çalışmalar devam ediyor. Bu bölgelerdeki kültür varlıklarının korunarak turizme kazandırılması ve bölgede nitelikli konaklama tesislerinin oluşturulması amaçlanıyor. Daha önce turizm alanı ilan edilen dört yaylanın turizm imar planlarının tamamlanmasında sona yaklaşıldı. Söz konusu yaylaların sürecin ardından yapılacak yatırımlarla birer cazibe merkezi haline getirilmesi öngörülmüyor.

"Turizmde temel sorunumuz, altyapı"

Kente ayrıca tarihi kale surları ile Tarih Cezaevi ve Müzesi'nde başlatılan restorasyon çalışmaları sürüyor. Her iki tarihi yapı yeni yılda tekrar turizmin hizmetine sunulacak. İl Kültür ve Turizm Müdürü Metin Süren, 2022 yılının turizm açısından Sinop adına verimli geçtiğini söyledi. Yıl içinde 15 kruvaziyer gemisinin kenti ziyaret ettiğine dikkati çeken Süren, bu gelişmenin kent ve ülke turizmi açısından

memnuniyet verici olduğunu dile getirdi. Süren, yıllık 1 ila 1 buçuk milyon arasında ziyaretçi ağırlayan bir kent olarak altyapı sorununu çözmeleri gerektiğini belirterek, şunları dile getirdi: "Sinop'un turizmde temel sorunu altyapı. Çok yoğun miktarda gününbirlik ziyaretçi alıyoruz. Nitelikli konaklama ve nitelikli yeme, içme tesislerinin yetersiz kaldığını bu yoğun ziyaret esnasında görebiliyoruz. Bununla ilgili çalışmalarımız devam ediyor." Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri'nin ilan edilmesiyle ilgili çalışmaların sürdüğünü dile getiren Süren, Sinop'un potansiyelinin çok yüksek olduğu için mevcut potansiyelin planlanıp harekete geçirilmesi gerektiğini vurgula-

dı. Mevcut haliyle yıllık 1-1 buçuk milyon, günü birlikler de dahil ziyaretçi aldıklarını ifade eden Süren, 6 bin civarında bir yatak kapasitesi olduğu için konaklamanın sınırlı olduğunu belirtti.

"Turizmde marka şehir olma olasılığımız çok yüksek"

Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgeleri'nin ilan edilmesiyle kentteki konaklama ve nitelikli yeme, içme tesisi sorunlarının aşılmasını beklediklerini anlatan Metin Süren, "Konaklama ve nitelikli yeme, içme tesislerinin genişletilmesi çalışmalarını sonuç aldığında, alternatif turizm kaynaklarının da harekete geçirilmesi durumunda iki aylık turizm sezonunu peyder-

pey dört, altı, sekiz, on aya kadar genişletebiliriz. Su altı kültürel miras parkından, deniz sporları turizmine kadar, kilometrelerce uzunlukta bir plaj ve sahilleriyle önemli bir deniz turizmi merkeziz" diye konuştu. Süren, Sinop'un orman varlığı açısından da çok zengin olduğunu vurgulayarak şunları kaydetti: "Bu anlamda eko turizm kaynaklarımız da çok geniş. Kültür, sanat bakımından yine zengin bir potansiyel var. Tarih öncesinden günümüze kadar birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olması nedeniyle bir antik şehir. Bu zengin kaynaklarımızı planlayabildiğimiz takdirde turizmde marka şehir olma olasılığımız çok yüksek."

● SİNOP

Birgi, "Dünyanın En İyi Köyleri" listesine girdi

İzmir'in Ödemiş ilçesine bağlı Birgi Mahallesi'nin, merkezi İspanya'nın başkenti Madrid'de bulunan Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü'nün (BMDTÖ) açıkladığı "2022 Dünyanın En İyi Köyleri" listesine alınması sevince karşılındı. Milattan Önce 750'den bu yana yerleşim yeri olarak kullanıldığı belirtilen Birgi, Aydınoğulları zamanından kalma mimari dokusuyla her yıl binlerce ziyaretçiye ağırlıyor. Birgi, Frig, Lidya, Pers, Bergama, Roma ve Bizans dönemlerinden de izler barındırıyor. Birgi'deki konaklar, film setlerine de ev sahipliği yapıyor. UNESCO Dünya Mirası Geçici Listesi'ne 2012'de alınan Birgi'nin, 2022 için hazırlanan listede de dünyanın en iyi 32 köyünden biri seçilmesinin köyün bilinirliğine katkı sağlayacağına inanılıyor. Kırsal mahalle Birgi'de yaşayan 62 yaşındaki Ercüment Urgancı, Birgi'nin burada çekilen dizi ve filmler sayesinde son yıllarda daha çok tanındığını anlattı. Bölgenin özellikle turizmde hak ettiği değere ulaşması için daha çok çalışma yürütülmesi gerektiğini ifade eden Urgancı, "Yürütülen restorasyon çalışmaları sayesinde tarihi doku ortaya çıktı, bunda emeği

geçenlere teşekkür ediyorum. Bu durum hem iç hem de yabancı turizme katkı sunacaktır. Böyle yerlerin kıymetini bilmemiz gerekiyor" şeklinde konuştu.

Suudi Arabistan'ın El-Ula kentinde ödül verilecek

Mahallede kafe işleten Gülsüm Gök de Birgi'nin her yönüyle çok önemli bir değer olduğunu ifade etti. Birgi'nin BMDTÖ'nün açıkladığı "2022 Dünyanın En İyi Köyleri" listesinde yer almayı hak etmesinden duyduğu sevinci dile getiren Gök, meyvesi, insanı, komşuluğuyla çok güzel bir köy olduğunu ifade etti. BMDTÖ, aralarında ekonomik, sosyal, çevresel sürdürülebilirlikle kültürel ve doğal kaynaklara sahip olması ve bunların korunup tanıtılmasının da bulunduğu 9 farklı kritere göre belirlediği "2022 Dünyanın En İyi Köyleri" listesini 20 Aralık'ta açıklamıştı. 20 üyeden oluşan bağımsız bir danışma kurulunca belirlenen listede Birgi, dünyadaki 32 köyün bulunduğu listede yer almıştı. Köylere, ödülünün 27-28 Şubat'ta Suudi Arabistan'ın El-Ula kentinde düzenlenecek törenle sunulacağı belirtilmişti. ● İZMİR

Yemek kitaplarının Nobel'i, Muğla'ya gitti

Yirmi kişilik bir ekip tarafından hazırlanan "Kapurcuk Marmaris Kültür ve Gastronomi" adlı kitap, yemek kitaplarının Nobel'i olarak nitelenen dünyanın en prestijli yemek kitapları yarışmalarından biri olan Gourmand Cook Book Awards'da ödül kazandı. Her yıl İspanya'nın başkenti Madrid'de düzenlenen ve çok sayıda ülkeden bin 558 yemek kitabının yarıştığı Gourmand Dünya Yemek Kitabı Ödülleri'nde (Gourmand World Cookbook Awards), "Gıda Mirası" kategorisinde Kapurcuk Marmaris Kültür ve Gastronomi ödül aldı. Muğla'nın Marmaris ilçesi Netsel Marina'da bir restoranda düzenlenen ödülün tanıtım toplantısında konuşan Muğla Vali Yardımcısı Mehmet Suphi Olcay, Türk mutfağını anlatan bir kitabın ödül aldığını görmeyen kendilerini mutlu ettiğini söyledi. Kitabın aldığı ödülün kültür turizminin geleceği adına anlamlı olduğunu belirten Olcay, "Gelecek yıllarda kültür turizmimiz büyük ivme kazanacak. 2023 yılını kültür rotalarına ayıracağız. Kültür turizmine ağırlık vereceğiz. Antik kentlerimiz kazılarla hem korunuyor hem de turizme katkı sağlıyor. Valiliğimiz, kurumlarımızı kültüre turizme elinden gelen bütün katkıları yapıyor ve yapmaya devam edecek" dedi.

"Marmaris'e ait 267 yemek tespit edildi"

Kitabı hazırlayan Kapurcuk Kültür ve Gastronomi Evi'nin sahibi Baysal Grubu Yönetim Kurulu Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Baysal da Marmaris'e ait 267 yemeğin tespit edildiğini dile getirdi. Gastronomi adına çok büyük zenginliğe sahip olduklarına dikkati çeken Baysal, "Bu kitap çok büyük bir kaynaktır. Bu kitap için aydın gençlerimiz de çalıştı. Bu gençlerimiz beni çok memnun ediyor. Bu ödül de bizi çok sevindirdi. Gençlerimiz adına çok sevindik. Bu kitapta gençlerimiz ve büyüklerimizin çok emekleri var. Kapurcuk Kültür ve Gastronomi Evi'ni açmıştık. Bir marka oldu. Kültür markamız olarak yoluna devam ediyor ve edecek. Yerel ürünlerimizi marka haline getiriyoruz. Hem yerel ürünlerimizi yaşıyoruz hem de geleceğe güvenle taşıyoruz" diye konuştu. ● MUĞLA

Albaraka Garaj 6'ncı dönem hızlandırma programı başlıyor

Albaraka Türk'ten yapılan açıklamaya göre, Albaraka Türk, yenilikçi projeleri destekleme amacıyla kurduğu Albaraka Garaj ile girişim ekosistemindeki faaliyetlerine devam ediyor. Startup hızlandırma merkezi olan Albaraka Garaj'ın 6. Dönem Hızlandırma Programı'nın sonuçları, düzenlenen 'Demoday' etkinliğinin ardından açıklandı. Bu yıl toplamda 7 girişim programa katılmaya hak kazandı. Albaraka Türk ve iştiraklerinin üst yönetiminin yer aldığı 'Demoday' etkinliğinde toplam 13 girişimci sunum yapma fırsatı yakaladı. Yapılan değerlendirmeler sonucu Albaraka Garaj 6'ncı Dönem Hızlandırma Programı'na 7 girişim ile devam etme kararı verildi. Hızlandırma programına katılmaya hak kazanan girişimler; Catchpad, Coredinat, Egaranti, Helorobo, Oniki.net, Postuby ve TalentoSound oldu. Girişimlerden Gokido ise Jüri Özel Ödülü'nü kazanarak ürün alımı taahhüdü elde etti. Albaraka Türk Strateji ve Dönüşümden Sorumlu Genel Müdür Yardımcısı Dr. Ömer Emeç, Albaraka Türk'ün girişim

hızlandırma merkezi olan Albaraka Garaj ile girişim ekosistemindeki faaliyetlerine devam ettiklerini belirtti.

"7 girişim ile yola devam etme kararı aldık"

Türkiye'deki startup dünyasını, bu yıl 6'ncı dönemine girilen Albaraka Garaj ile birçok konuda desteklemeye devam ettiklerini aktaran Ömer Emeç, şunları kaydetti: "Albaraka Garaj Ön Hızlandırma Programı'na katılan 13 girişimi, düzenlediğimiz 'Demoday' etkinliği kapsamında dinleme fırsatı bulduk. Ekibimiz ve paydaşlarımızla yaptığımız istişarelerin ardından 7 girişim ile yola devam etme kararı aldık. Girişimcilerle iş birliği içerisinde çalışarak girişimlerini büyüteceğimize ve sektör için önemli adımlar atacağımıza inanıyoruz. Albaraka Türk olarak, önceki dönemlerde edindiğimiz tecrübeler ışığında hızlandırma programına katılan girişimlerin ihtiyaçlarına yönelik adımlar atmaya ve girişim ekosistemine katkı sunmaya devam edeceğiz."

Hepsiburada'dan girişimci kadınlara yeni destek

Hepsiburada, 'Girişimci Kadınlara Teknoloji Gücü' programında yer alan kadınlara sunduğu desteklere bir yenisini daha ekleyerek, DenizBank ile güçlerini birleştirdi.

Markadan yapılan açıklamaya göre, kadınların ekonomiye katılımı ve sürdürülebilir bir ekonomik büyümeye katkı sağlamak amacıyla 2017'de başlattığı 'Girişimci Kadınlara Teknoloji Gücü' programıyla birçok projeye imza atan ve girişimci kadınlara destek olan Hepsiburada, bu iş birliklerine DenizBank ile bir yenisini ekledi. Pazarlamadan teknolojiye, operasyonel süreçlerden reklama pek çok konuda Türkiye'nin dört bir yanından yaklaşık 38 bin kadının ekonomiye katılımına katkı sağlayan Hepsiburada, avantajlı finansal hizmetlerini zenginleştirecek yeni DenizBank iş birliğiyle, kadın girişimcilerin finansmana erişimlerini kolaylaştırıyor. Ekonomiye katkılarını artırarak, işlerini büyütmelerine destek olması için Hepsiburada ile DenizBank iş birliği çerçevesinde girişimci kadınlara, 4 ay ödemesiz olarak 250 bin TL'ye kadar nakit desteği, avantajlı faiz oranları ve 18 aya varan vade imkanı sunulacak. Ayrıca süre sınırı olmaksızın, DenizBank mobil ve internet şubelerinden yapılacak hava-ve EFT işlemlerinden masraf alınmayacak. Hepsiburada iş ortağı girişimci kadınlara, DenizBank POS müşterisi olmaları durumunda, 20 bin TL ciroya kadar 1.29 komisyon (6 ay geçerli)

avantaja da sunulacak.

3 yıllık kişi başı bin 500 TL maaş promosyonu verilecek

Hepsiburada'nın DenizBank'la hayata geçirdiği bu iş birliği kapsamında "Dijital Pazarlama ve Verilerle İşletme Yönetimi" eğitimleri, 2 ve üzeri çalışan sayısına sahip firmalara 3 yıllık kişi başı bin 500 TL maaş promosyonu ile 1 adet 25 yapraklı ücretsiz çek kartı (değerli kağıt bedeli hariç) sunulacak. Hepsiburada Mali İşler Genel Müdür Yardımcısı (CFO) Korhan Öz, "Hepsiburada olarak platformumuzda yer alan girişimci kadınlar için destek projelerimizi çeşitlendirmeye ve artırmaya devam ediyoruz."

2017 yılından bu yana "Girişimci Kadınlara Teknoloji Gücü" programımızla eğitim ve pazarlamaya yanı sıra operasyonel süreçlerle ilgili destekler sağlıyoruz. Bir e-ticaret platformu ve teknoloji şirketi olarak girişimci kadınları desteklemenin yanı sıra onların finansal olarak da yanlarında olabilmek amacıyla DenizBank'la bir araya geldik. Bu sayede girişimci kadınların finansal engelleri aşmalarına bir destek daha eklemiş olduk" ifadelerini kullandı. DenizBank Bireysel ve Özel Bankacılık Genel Müdür Yardımcısı Oğuzhan Özark ise banka olarak kadınların gücünü ekonomiye kazandırmanın öneminin bilincinde olduklarını ifade etti. Özark, "Ülkemizde girişimcilik ekosisteminin tam potansiyeline kavuşması için kadınlarımızın finansmana erişimlerini kolaylaştırmaya, işlerini büyütüp ayağa kaldırırken onları kapsamlı şekilde desteklemeye büyük önem veriyoruz" diye konuştu. Hepsiburada ile kadın girişimcilerin ekonomiye katkılarını artırarak, işlerini büyütmelerine destek olmak üzere güçlerini birleştirdiklerini dile getiren Özark, "Önümüzdeki dönemde de kadınlarımızın ekonomide hak ettikleri şekilde varlık göstermelerini desteklemek üzere var gücümüzle çalışmaya devam edeceğiz" açıklamasında bulundu.

Kaspersky, 2023'te tüketicileri bekleyen tehditleri açıkladı

Kaspersky, 2023'te tüketicileri bekleyen tehditleri, sosyal mühendislikte akıl sağlığı istismarı, metaverse saldırıları ve oyun içi sanal para hırsızlığı olarak açıkladı. Şirketten yapılan açıklamaya göre, tüketici tehdidinin görünümü sürekli değişiyor. Kaspersky, tüketiciye yönelik tehdit ortamının 2023'te nasıl görüneceğini dair bir dizi önemli fikir sunuyor ve gelecek yıl kullanılması en muhtemel potansiyel tuzakların bir listesini paylaşıyor. Kaspersky Web İçerik Analisti Anna Larkina, "Kimlik avı (phishing), dolandırıcılık, kötü amaçlı yazılımlar gibi belli başlı tehdit türleri değişmeden kalsada dolandırıcıların kullandığı tu-

zaklar yılın hangi zamanında olduğumuza, güncel konulara, gelişmelere bağlı olarak ciddi oranda değişiyor. Bu yıl alışveriş ve okula dönüş sezonları, Grammy ve Oscar gibi büyük popüler kültür etkinlikleri, film galaları, yeni akıllı telefon duyuruları, popüler

oyunların çıkış tarihleri ve benzeri dönemlerde kullanıcılara yönelik siber suç faaliyetlerinde ani artışlar gördük. Siber suçlar yeni sosyal, politik, ekonomik ve kültürel eğilimlere hızla uyum sağladıklarından ve durumdan yararlanmak için yeni dolandırıcılık planları ürettiklerinden liste uzayabilir" değerlendirmesinde bulundu.

Oyunlara yönelik dolandırıcılık faaliyetleri artacak

Kayıtlı abone rakamı ne kadar büyükse oyun anahtarları satışı üzerinden yapılan dolandırıcılıkların sayısı ve hesap çalma girişimleri de o kadar fazla oluyor.

Bu tertipler, son birkaç yıldır gözlemlenen streaming dolandırıcılıklarına çok benzer şekillerde olabiliyor. Oyun konsollarındaki arz sıkıntısı istismar edilebiliyor. Sahte satış teklifleri, cömert hediyeler ve indirimler ile bulunması zor konsollar satan çevrim içi mağaza klonları... Tüm bu dolandırıcılık türlerinin konsol arz sıkıntısından yararlanması bekleniyor. Monetization ve mikro ödeme içeren oyunlar, parayı doğrudan işledikleri için siber suçlarının birincil hedefi olurken, oyun içi eşya ve oyun içi para da saldırganların başlıca hedefleri haline geliyor. Siber suçlular uzun süredir merakla beklenen oyunlardan faydalanabiliyor.

REM People, görüntü işleme hızını 10 katına çıkarıyor

Yapay zekâ tabanlı çoklu kanal perakende uygulama yönetimi çözümleri sunan yeni nesil perakende analitiği şirketi REM People, Intel AI Builders programına dahil oldu. Ürünlerin perakende dünyasındaki yolculuğunu yapay zekâyla izleyen ve raporlayan REM People, Intel'in yapay zekâ geliştiricilerini desteklemek için kurduğu program ile bu alandaki büyümesini hızlandıracak. Intel'in yapay zekâyla özel geliştirdiği yeni nesil donanım platformuna geliştirmelerini devam ettirecek olan REM People, görüntü tanıma alanında 10 kat hızlan-

cak. Yapay zekâ uygulamalarını geliştirmek için dünyanın lider teknolojilerini kullanmaya devam eden REM People, son olarak Microsoft'un girişimleri desteklediği programı Microsoft for Startups Founders Hub, Nvidia'nın girişim destek programı Nvidia Inception ve Google'ın girişimleri bulut hizmetlere ulaştırarak desteklediği Google for Startups Cloud Programı'na katılmıştı.

50'den fazla ülkeye hizmet veriyor

REM People, Intel'in AI Builders programı dahilinde yapay

zekâyla özel geliştirilen platformda çalışacak. Özel optimizasyon araçlarıyla görüntü işleme konusunda büyük zaman avantajına sahip olacak. Halen test aşamasındaki çalışmayla 1 görünümün işlenmesi 2 saniyeden 0.2 saniyeye kadar indirilmesi hedefleniyor. Intel AI Builders programı, bağımsız yazılım satıcıları, sistem entegratörleri, orijinal ekipman üreticileri ve Intel platformlarında yapay zekânın benimsenmesini hızlandırmak için ortak bir misyona sahip kurumsal son kullanıcılar arasında oluşan kurumsal bir eko-

sistem olarak biliniyor. Üyeler, teknik kaynaklara, ortak pazarlama fırsatlarına erişim elde ediyor. Yapay zekâ teknolojisi üzerine çözümler sunan üyeler, ortak pazarlama teşviklerinden faydalanabiliyor. İstanbul, Dubai'den ve Londra'daki ofisleriyle global şirketlere yeni nesil perakende analitiği hizmeti sunuyor. REM People, halen 50'den fazla ülkede, alanında lider 120 kuruma hizmet veriyor.

Honest Holding gastronomi yatırımlarına devam ediyor

Honest Holding'den yapılan açıklamada görüşlerine yer verilen Honest Holding Yönetim Kurulu Başkanı Cengiz Deveci, Belçika menşeli Le Pain Quotidien'i Aralık 2022'de bünyelerine kattıklarını belirterek, gelecek yıl da büyümelerini hızla sürdüreceklerini aktardı. Gurmelerin gözde mekânı Le Pain Quotidien Türkiye ile büyümelerini ve istihdamını artıracaklarını belirten Deveci, 5 yılda 10 yeni şube açmayı hedeflediklerini söyledi. Deveci, "Kurulduğumuz günden bu yana yurt içinde ve yurt dışında alanın öncü şirketleri arasında yer alarak hizmet veriyoruz. Ödüllü şeflerimiz elinden çıkan eşsiz lezzeti ile gastronomi dünyasının en sevilen markalarından Le Pain Quotidien Türkiye'yi ailemize katmanın mutluluğunu yaşıyoruz. 2022 yılında ülkemize getirdiğimiz Kolombiya'nın en kaliteli kahvesi Juan Valdez'in ardından büyümeye devam ediyoruz" ifadelerini kullandı. Kaliteli ve ayrıcalıklı hizmet anlayışı ile Le Pain Qu-

otidien'in Türkiye'nin meşhur uzun masalarındaki kalabalık sofrâ kültürünün samimiyetiyle sunacağını söyleyen Deveci, tüm ürünleri organik ve tamamı özel tariflerle hazırlanan Le Pain Quotidien'in benzersiz mutfağının Türkiye'deki 4'üncü şubesinin kapılarını birlikte açtıklarını dile getirdi. Göktürk Le Pain Quotidien'in, 20 Şubat tarihi itibarıyla hizmete geçeceğini duyurdu. Le Pain Quotidien'in Kurucusu Alain Coumont da tariflerinin bir sır olmadığını ancak lezzetlerinin fark yaratarak kendini belli ettiğini ifade ederek, Türkiye'deki yolculuklarını Honest Holding ile ilerletecek olmanın heyecan ve keyif duyduklarını kaydetti. Turizm ve gastronominin muhteşem ahenğinin ayrılmaz bir ikili olduklarının altını çizen Coumont, Honest Holding'in turizm alanındaki vizyonuyla damak zevkine düşkünlerin, müdavimi oldukları Le Pain Quotidien'in en iddialı iş birliği olacağına inancının tam olduğunu vurguladı.

%30

Birleşmiş Milletler Uluslararası Telekomünikasyon Birliği'nin 2023 yılında hedeflediği uygun dönüştürülmüş e-atık oranı.

Hazırlayan: Başak Nur GÖKÇAM

26 Aralık 2022 • PAZARTESİ

sürdürülebilirlik

Japonya 2024'te deniz tabanından nadir toprak elementleri çıkaracak

Japonya, 2024'te Pasifik Okyanusu'nda deniz tabanından elektrikli ve hibrid araçlar için temel elementler çıkarmaya başlayacağı belirtildi.

Japonya'nın, nadir toprak metalleri konusunda Çin'e olan bağımlılığını azaltmak amacıyla 2024'te Pasifik Okyanusu'nda bulunan Minami-Torishima Adası açıklarında deniz tabanından elektrikli ve hibrid araçlar için temel elementler çıkarmaya başlayacağı belirtildi. Nikkie Asia'nın haberine göre, Japonya, gelecek yıldan itibaren hedef bölgenin 6 bin metre derinliğinde bulunan nadir toprak metallerine ulaşabilmek için çıkarma teknolojileri geliştirme çalışmalarını yapacak.

Yakın zamanda açıklanan Ulusal Güvenlik Stratejisi'ne göre, bu adım, nadir metal ihtiyacını yüzde 60 oranında Çin'den karşılayan Japonya'nın belirli ülkelere aşırı bağımlılığını azaltacak, yarı iletken geliştirme-üretim üslerini ileriye taşıyacak ve nadir toprak elementleri gibi önemli mallar için istikrarlı arzı güvence altına alacak. Japon meclisi 2022 mali yılı ikinci ek bütçesinde projeye 6 milyar yen (44 milyon dolar) tahsis edilmesini onaylamıştı. Para, pompaların geliştirilmesi ve deneme amaçlı kullanılmak üzere 6 bin metrelilik boru yapımı için harcanacak.

Öte yandan, uzmanlar, dünyanın en hızlı deniz akıntılarında biri olarak bilinen kuroshio ya da diğer adıyla Japonya akıntısının hedef bölgeyi de kapsadığı ve bu zorlu koşullar karşısında önemli teknolojik engeller olduğu uyarısında bulundu. Hükümet, bu yıl yürürlüğe giren Ekonomik Güvenliği Teşvik Kanunu kapsamında, nadir toprak elementleri de dahil olmak üzere 11 hususi kritik malmeye belirlendiğini açıklamıştı.

'Teknolojiyle hayata eşit katılımı desteklemeyi sürdüreceğiz'

Turkcell Genel Müdürü Murat Erkan, "Turkcell olarak, herkesin hayata eşit katılımı için teknolojinin gücünü kullanmaya devam edeceğiz" dedi

Turkcell, herkesin dijital ve sosyal hayata eşit katılımını sağlamayı amaçlayarak, 2022 yılında da toplumun tüm kesimlerini kapsayan projelerini sürdürdü ve fırsat eşitliğini yaygınlaştıran öncü çalışmalara imza attı. Turkcell açıklamasına göre, dijital ve sosyal fırsat eşitliğini gözeterek topluma pozitifiz bırakmayı hedefleyen şirket, yıl boyunca kimseyi geride bırakmamaya odaklanan projeleri ve yenilikçi uygulamalarını geliştirdi.

Turkcell Genel Müdürü Murat Erkan, sektörde örnek gösterilecek kurumsal sosyal sorumluluk projeleri için 2022 yılında yoğun çaba sarf ettiklerini belirtti. Erkan, Türkiye'nin Turkcell'i olarak sektörün sosyal sorumluluk alanındaki potansiyelinin bilincinde olduklarını kaydederek, şunları aktardı:

"Kurduğumuz günden bu yana dijital ve sosyal hayatta kapsayıcılığı benimseyerek kimseyi geride bırakmamaya odaklanıyoruz. Ürün ve servislerimizle tüm kesimleri kapsayarak eşitsizliklerin azaltılması için çalışıyor, teknolojik, kültürel ve sanatsal faaliyetlere eşit erişim imkânı sunuyoruz. Kurumsal sosyal sorumluluk alanında bizim için anlamlı bir yıl geride bırakırken hem geçtiğimiz senelerde hayata geçirdiğimiz projelerimizi geliştirerek devam ettirdik hem de yeni çalışmalarımızla daha fazla insana ulaşmaya gayret gösterdik. 7'den 70'e herkese hitap eden uygulamalarımızın oluş-

turduğu olumlu sosyal etkiyi görmek, önümüzdeki yıllar için de bize ayrı bir motivasyon kaynağı oluyor. Turkcell olarak, herkesin hayata eşit katılımı için teknolojinin gücünü kullanmaya devam edeceğiz."

Zeka Gücü projesi ile 150 binden fazla öğrenciyi ulaştı

Turkcell'in özel yetenekli çocukları geleceğin dünyasına hazırlamak için Milli Eğitim Bakanlığı iş birliğiyle yürüttüğü Zeka Gücü Projesi, 2016'dan bu yana 150 binden fazla öğrenciyi ulaştı. Proje kapsamında 45 ilde; 3 boyutlu yazıcılardan sensör kitlerine, dizüstü bilgisayarlardan akıllı tahtalara kadar ihtiyaç duyulabilecek tüm araç gereçlerin olduğu toplam 80 Zeka Gücü Laboratuvarı kuruldu.

Ayrıca 81 ilde, 30 binden fazla öğrenciyi tamamen Türkiye'de geliştirilmiş Turkcell Maker ve Kodlama kitleri dağıtıldı. Bu kite sahip öğrenciler, internet üzerinden 250 bin saat robotik ve kodlama eğitimi aldı. Turkcell, 2019 yılından itibaren Zeka Gücü eğitimlerini Türkiye'nin ilköğretim ve ortaöğretim kurumlarındaki yaklaşık 18 milyon öğrenciyeye açtı.

2022 yılında Turkcell'in erişilebilirlik alanındaki etkinlikleri de ön plana çıktı. 4 Ağustos'ta Turkcell Vadi'de gerçekleştirilen Öykü Gürman konserinde işaret dili desteği sunuldu. Ayrıca 17 Eylül'de Peter Pan ve Var Olmayan Ülke Müzikali, 2 Ekim'de

Cimri ve 19 Aralık'ta Şehirde Kimse Yokken oyununda sesli betimleme desteği verildi. Hayal Ortağım uygulaması kapsamında ise 2022 boyunca 60 filmin sesli betimlemesi yapıldı.

Mağazalarında engeller kalktı

Müşterilerine dokunduğu tüm kanallarda erişilebilirliği sağlamayı hedefleyen Turkcell, 10-16 Mayıs Engelliler Haftası kapsamında 81 ilde toplam 103 "engelsiz mağaza" konsepti hayata geçirildi. Mağazalarda görme engelliler için hissedilebilir zemin ve Braille etiketleme bulunuyor, Hayal Ortağım uygulaması üzerinden kapalı alanlarda navigasyon teknolojisi kullanılıyor.

İşitme engellilere özel işaret diliyle hizmetin yanı sıra görüntülü çağrı merkezi sistemi sayesinde çalışanların tabletinden hızlı çözüm desteği veriliyor. Bedensel engelliler için de çeşitli çözümler barındıran engelsiz mağazalarda, akıllı tekerlekli sandalye şarj noktası, kasa ve akıllı destek ünitelerinin bedensel engellilerin ergonomisine uygun farklı çözümler sunuluyor.

Büyüklere yönelik hayata geçirilen Dijital Bahar Projesi kapsamında bugüne kadar Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'na bağlı 6 huzurevi teknolojiyle buluştu. Projeye büyükler, dijital bahar teknoloji odalarında daha çok online görüşmeler yapıyor, film izliyor ve kitap okuyor. 2023'te de yeni huzurevlerinin dahil edilmesiyle proje devam edecek. 2022 yılı bitimine kadar 4 adet daha huzurevinin eklenmesi planlanıyor.

Turkcell'in 2022 yılında hayata geçirdiği bir diğer proje ise "Daha İyi Bir Dünya" podcasti oldu. 10

bölümlük podcast serisi, Turkcell'in dijital müzik platformu fizy ve DerGilik'te yayınlandı. Sürdürülebilirlik odaklı çalışmalarında alanında lider 10 isim tecrübe ve deneyimlerini paylaştı. Podcast serisi kapsamında Turkcell Yönetim Kurulu Başkanı Bülent Aksu ve Genel Müdür Murat Erkan, Turkcell'in Sürdürülebilirlik konusunda toplumsal, çevresel ve yönetimsel etkilerine ve faaliyetlerine değindi. Nisan'da başlayan podcast, aralık ayı itibarıyla yaklaşık 8 bin dinleyiciye ulaştı. Kadınların teknoloji alanında girişimciliğini ve istihdamını artırmak amacıyla düzenlenen Geleceği Yazan Kadınlar İklim Fikir Maratonu yarışması ise 2022'de büyük ilgi topladı. Kadınların teknoloji alanındaki çalışmalarını desteklemek için kurulan yarışma kapsamında, adaylar iklim değişikliğine yönelik çözüm sunan yenilikçi fikirler geliştirdi. İklim Fikir Maratonu ile yaklaşık 200 kadının teknoloji girişimciliği ve istihdamı desteklenirken, aynı zamanda iklim değişikliği çözüm sürecinde de yer almaları sağlandı.

Balinaların karbon tutma potansiyeli ekosistemi koruyabilir

İklim değişikliğiyle mücadele için doğa temelli çözümler üzerine çalışan bilim insanları, balinaların karbon tutma potansiyeli bakımından önemli bir yere sahip olabileceğini belirtiyorlar.

Ekosistemin korunması amacıyla birçok araştırmaya imza atan bilim insanları, bu kez balinalar üzerinde inceleme yapmaya yöneldi. Gezegendeki en büyük hayvan olan balinaların karbon tutma potansiyelini anlamaya yönelik çalışan araştırmacılar, konuyla ilgili araştırmalarını ise Ecology and Evolution'de yayınladılar.

İklim stratejilerine fayda sağlayabilir

Araştırmacılar, balinaların, hava ve sudaki karbon miktarına nasıl etki edebileceklerinin yanı sıra atmosferik karbondioksitin genel olarak azaltılmasına potansiyel olarak nasıl katkı sağlayacağı üzerinde çalışıyorlar. Alaska Güneydoğu Üniversitesi'nden Biyolog Heidi Pearson, "Balinaların karbon döngüsündeki rolünü anlamak, hem deniz koruma hem de iklim değişikliği stratejilerine fayda sağlayabilecek dinamik ve gelişmekte olan bir alandır" diyerek, bunun, deniz ekologları, oşinograflar, biyokimyacılar, karbon döngüsü model-

leyicileri ve ekonomistler arasında disiplinler arası işbirliğini gerektireceğine dikkat çekiyor. Araştırmacıların bu dev canlılara yönelmesi ise 150 tonu bulabilen ve 100 yıldan fazla yaşayabilen balinaların, ağır biyokütlelerinin önemli ölçüde karbondan oluşuyor olması ve Dünya'nın toplam karbonunun %22'sini depolamaktan sorumlu deniz sisteminin bir parçası olan açık deniz okyanusundaki en büyük canlı karbon havuzlarından birini oluşturması olarak açıklanıyor.

Balinaların büyüklüğü ve yaşam sürelerinin, karbonu küçük hayvanlardan daha etkili bir şekilde depolararak, aşırı miktarlarda av yiyerek ve büyük hacimlerde atık ürünler üreterek karbon döngüsü üzerinde güçlü etkiler göstermelerine izin verdiğini söyleyen araştırmacılar, balenli balinaların gezegendeki en uzun göçlerden bazılarında sahip olduğu düşünüldüğünde, okyanus havzası ölçekleri üzerindeki besin dinamiklerini ve karbon döngüsünü potansiyel olarak etki-

ledikleri bilgisini veriyorlar.

Her gün devasa vücut ağırlıklarının %4'üne kadar kril ve fotosentetik plankton tüketen balina dışkılarının, bu kril ve planktonların gelişmesine yardımcı olan, fotosentezin artmasına ve atmosferden karbon depolanmasına yardımcı olan önemli besinler açısından da zengin olduğu ifade ediliyor.

Ölümü biyo pompayı tamamıyor

Balinalar öldüğünde ve vücutları deniz tabanına düştüğünde, içerdikleri karbonun da çürürken denizlere aktarıldığı bilgisini veren araştırmacılar, bu durumun besinlerin kimyasalların okyanus ve atmosfer arasında karmaşık biyojeokimyasal yollarla değiş tokuş edildiği biyolojik karbon pompasını tamamladığını bildiriyor.

Ticari avcılığın, biyolojik karbon pompası üzerindeki bilinmeyen etkileriyle balina popülasyonlarının %81 oranında azalan balina nüfusunun kurtarılmasına dikkat çeken bilim insanları, büyük balinaların tam karbondioksit azaltma rolü, yalnızca nüfus artışlarının doğrudan destekleyen güçlü koruma ve yönetim müdahaleleri yoluyla gerçekleştirileceğinin altını çiziyorlar.

Akfen, 2500 kadına tasarrufu öğretti

Akfen Holding'in kurucusu olduğu Türkiye İnsan Kaynakları Eğitim ve Sağlık Vakfı (TİKAV) koordinatörlüğünde, Akfen Yenilenebilir Enerji şirketinin 27 enerji santralının yer aldığı bölgelerde yaşayan kadınlara yönelik düzenlenen "Tasarruf Evimizde, Gelecek Elimizde" projesi tamamlandı. Akfen Holding açıklamasına göre, aile içerisinde tasarruf yöntemlerinin benimsenmesi ve doğa ile uyumlu bir yaşam tarzının sağlanması konusunda Akfen Yenilenebilir Enerji'ye ait enerji santralleri bölgelerinde yaşayan 2 bin 500 kadına eğitim verildi. Proje kapsamında düzenlenen eğitimler ile katılımcılar, elektrik enerjisi ve suyun akıllıca ve bilinçli kullanımı konusunda bilgilendirilerek hem ev ekonomisine hem de dünyanın ekolojik dengesine katkı sağlanması konusunda bilinçlendirildi. Seminerlerin ardından katılımcılara sertifikaları ve tasarruf kitleri verildi.

4 farklı projede 6 bin 800 kadına ulaştı

TİKAV ile Akfen Yenilenebilir Enerji birliğinde 2017 yılında "Evde Okullu Olduk" projesiyle 0-6 yaş grubu çocukların gelişimi konusunda 15 bölgede 800 kadına ulaşıldı. 'Sağlık' olarak belirlenen 2018 yılının temasında "Önce Sağlık" projesiyle 17 bölgede 1.500 kadına sağlık eğitimi verildi. 2019 yılıyla birlikte başlayan "Hiyyen Sağlık" projesinde de 26 farklı noktada 2 bin kadına ulaşırlken, salgının ardından hayata geçirilen "Tasarruf Evimizde, Gelecek Elimizde" projesinde de 2 bin 500 kadına eğitim verildi. Böylelikle 4 farklı sosyal sorumluluk projesinde toplamda 6 bin 800 kadına çeşitli konularda yüz yüze eğitim verilmiş oldu. Projelerle ulaşılan kişi sayısı ise 20 bini aştı.

